National Library 56253
Gen. Acquisitions Section
Ottawa, Ont.
K1A ON4

National Library
Bibliothèque Nationale
JAN 15 1980
NEWSPAPER SECTION

Second class mail registration number — 1089.

VABA EESTLANE

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

Nr. 1 (2636) XXIX aastakäik | Neljapäeval, 3. jaanuaril 1980 — Thursday, January 3, 1980 | Üksiknumbri hind 40 centi

Uueks aastaks 1980

Aupeakonsul Ilmar Heinsoo läkitus

Oleme jumalaga jätmas seitsmenda aastakümnega ja ootusrikkalt seismas kaheksanda aastakümne lävel.

Jällekordselt vaatame küsivalt tulevikku, püüdes lahti mõistatada seal peituvaid saladusi ja sündmusi, mis võivad puudutada meie isiklikku elu, meie rahva saatust ja kogu maailmapilti.

Kuna meie ei ole prohvetid, siis jäävad need tulevikku suunatud mõistatamise katsed vaid oletusiks, mis põhinevad oleviku analüüsil.

Meid ümbritsev maailm on ilmselt liikumas vastu uutele rahututele aegadele. Üldine energia- ja majanduskriis on kõigutamas maailma tasakaalu aluseid, mis omakorda tavaliselt esile kutsub poliitilisi ja ka sõjalisi konflikte. Juba kõneldakse uue külma sõja algusest ida ja lääne vahel ja Kesk-Ida õliväljadel võib süttida rahvusvaheliste mõõtmetega sõjakolle otse üleöö.

Sellistel rahututel aegadel suundub mõte meie koduma poole, sest suuremate konfliktide tekkimisel puudutavad need paratamatult ka meie rahva saatust. Üha julgemalt ja tugevamalt hakkab kostma kodumaiste patriootide vabadusnõudlus. Võttes suuri isiklikke riske, taotlevad Balti vabadusvõitlejad maailma tähelepanu juhtimist oma rahvaste õiguste vägistamisele Nõukogude Venemaa poolt.

Tuleval suvel saabuvad Tallinna tuhanded purjespordihuvilised ja välisajakirjanikud. On ülimalt oluline, et need väliskülalised saavad teadlikuks, et Eesti on okupeeritud riik ja et okupatsioon on vastuolus Tartu rahulepingu kõikideks aegadeks siduvate tingimuste ja rahvusvahelise õigusega. Hoolimata K.G.B. valvsast silmast teeb eestlane kodumaal kõik, et meie rahva õiged tunded väliskülalistele teatavaks saaksid. Siiski, ka vabad eestlased peavad siin oma organisatsioonidega selle küsimuse avalikkuse ette tooma, sest see on ainulaadne olukord, kus nii suurel arvul välismaise informatsiooni meedia esindajaid külastab meie ikestatud kodumaad.

Ka Ülemaailmsed Eesti Päevad Rootsis pakuvad selleks suurepäraseid võimalusi. Seetõttu peab ka ESTO-80 kujunema mitte ainult Eesti kultuuripärandi kajastajaks, vaid ka võimsaks vabadusnõudluse foorumiks meie maa ja rahva nimel.

Saagu 1980 eestlaste koostöö — vaimu, üksmeele ja vabadustahte võimsaks demonstratsiooniks.

Selles vaimus soovin kõigile kaasmaalastele, eesti organisatsioonidele ja kirikutele

ÕNNELIKKU JA EDURIKAST UUT AASTAT!

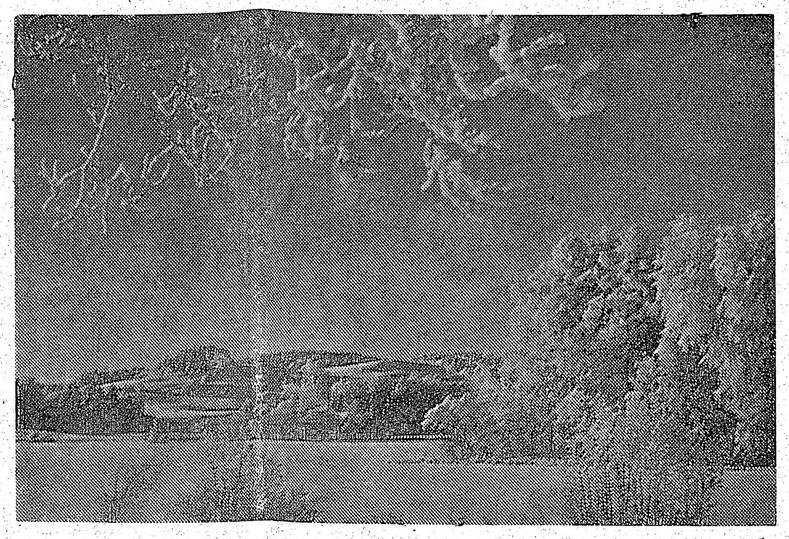

HEAD UUT AASTAT!

Pildil vaade üle härmaehtes Pühajärve Väikse Munamäe kõrgustikule

Üleskutse aktiivseks panuseks

Udo Petersoo, Eestlaste Kesknõukogu Kanadas esimees

Seistes uue aasta-kümne lävel, on mul heameel tervitada kaasmaalasi Eestlaste Kesknõukogu Kanadas nimel ja samal ajal anda ka edasi minu enda kõigeparemad soovid kõigile eestlastele aastaks 1980.

Möödunud aasta-kümme on lõppenud teravate maailma kriisidega, milles me näeme üha teravnevat vahekorda Nõukogude Vene ideoloogia levitajate ja lääne demokraatiate vahel. Iraanis võib näha omavoli, mis kajastab Nõukogude Vene mentaliteeti ja tehnikat. Vietnamis on lisatud maailma põgenikeperre „paadirahvas". Kõige selle taga on sama võim ja ideoloogia, mis ikestab praegu ikka veel ka meie kodumaad. Võitlus on laienemas ja meie oleme lahutamatu osa selles, praegu juba pea globaalses võitluses.

Eesti ühiskond Kanadas on viimase aasta-kümne jooksul liitunud ikka enam ja enam ühiseks ja üksmeelseks pereks. Sellega on ka kasvanud meie efektiivsus, nii Kanada valitsuse sektoris, kui ka väljaspool vabas maailmas. Inimõiguste küsimuses rahvusvahelisel pinnal, koos teiste ikestatud rahvusgruppidega, oleme suutnud esile tuua meie kodumaa ja rahva olukorra osalt juba Helsingis ja siis Belgradis. Kuigi me ei saavutanud seal kaugeltki kõike eesmärke, siiski olid need küsimused teravaks konfrontatsiooniks Ida- ja Lääne vahel. Ka Kanada seisukoht seal oli meile positiivselt, kui mitte ründav, siis tugev ja kindel. On ettenäha, et antud olukorras järgmisel konverentsil Madriidis, kus võetakse luubi alla järjekordselt need küsimused, asub läänemaailm kindlalt nõudvatele seisukohtadele. Selleks on tarvis ka meie poolt põhjalikke ettevalmistusi. Samuti jatkub selgitav ja nõudev töö ka teistel võimalikel rinnetel. Kõik see aga eeldab kindlat ja üksmeelset ühiskonda eestlaste ridades.

Ka lähenev olümpia nõuab meie tähelepanu. Tahame kutsuda üles vaba maailma ajakirjanikke tähele panema Olümpia taha peidetud tõelist kommunismi reaalsust, selle vangistavat mõju ja tulemusi eriti meie kodumaa ja rahva pealinnas, Tallinnas. Võibolla just praegu on läänemaailm, pärast Iraani sündmusi, valmis tähelepanu osutuma kommunismi ja Nõukogude Vene tõelisele palele. Avalikul ja laial foorumil, nagu on seda ülemaailmse tiraazhiga ajalehed, saame kõrvutada Eesti rahva saatust punase türannia all vastsete näidetega samasugusest ülekohtust mida saadab korda kommunistlik võim. Alused meie nõudmistele on laienenud. Loodame, et meie ühiskond seda ettevõtet tõhusalt toetab.

Üks suur osa meie efektiivsuses on ülemaailmsed kokkutulekud. Seda on näidanud viimased kahed Ülemaailmsed Eesti Päevad, kus meie rahvuskultuur ja vabaduse nõue on leidnud imetlust ja vastuvõttu Põhja-Ameerika mandril. Ka kõik järgnevad Ülemaailmsed Eesti Päevad peavad saavutama sama efektiivsust ja üksmeelset ning võimast vabaduse nõuet. Paneme selle nõude esikohale iga-ala-

(Järg lk. 8)

Uusaasta saabus kahe suure peoga

Aupeakonsul Ilmar Heinsoo vastuvõtul üle 120 inimese

Uus aasta tuli peagu indiaanisuvelise ilmastikuga Torontosse. Päiksepaiste oli järgnenud sajulisele jõulunädalale. Lumepuudus kurvastas talisportlasi, kuid energiakriisi ajastul kergendas Kanada küttemuresid. Eestlastel oli organiseeritud uueaasta vastuvõtte tänavu ainult kaks möödunud aastal olnud nelja asemel. Eesti Majas toimus tavakohane pidustus, uueaasta vastuvõtu ball väga rahvarohkena. Balli avas Eesti Maja esimees N. Valge, kes tervitas külalisi, kes olid oma rahva keskele tulnud vana aastat ära saatma ja uut vastu võtma.

Kavalises osas laulis sopran Õnne Laikve kolm laulu, viisi Ivor Novelli operetist „Tantsivad aastad", E. Melartini „Tagasitulek" ja „Tirooli roosid"; C. Zelleri operetist „Linnukaupleja". Tantsumuusikaks mängis „Orpheus"-orkester, kus mängisid eesti noored Martin Vahtra, Andres ja Tõnis Tõllasepad ning Jim Cowling.

Kesköö saabumist kuulutati gongilöökidega ja siis Eesti Maja esimees N. Valge oma lühikeses sõnavõtus rõhutas uuel aastal sõpruse, vendluse ja õnnistuse vajalikkust, et see eestlasi ühendaks ja viiks vastu meie peamisele eesmärgile.

Järgnes Eesti hümn, mille järel hakati vastastikku üksteisele uut aastat soovima.

Teise uueaasta vastuvõtu organiseeris Tartu College'is Eesti Korporatsioonide Liidu presideeriv korporatsioon Vironia. Ka see saal oli välja müüdud ning osavõtjaid oli üle paarisaja, nende hulgas domineerimas noorem generatsioon. Ilma sissejuhatava sõnavõtuta ja eekavata õhtul mängis Walter Bernaueri orkester euroopalikku muusikat.

Traditsioonilise akadeemilise sõnavõtuga esines vil! seenior Jaan Reitav, kes ütles muuseas, et „rahvustunde ühine soov ja siht on vaba kodumaa". Järgnes Eesti hümn ja uue, veel tundmatu aasta vastuvõtmine.

Eesti Kodu ühiskonnas võeti eelmiste aastate eeskujul uut aastat pidulikult vastu oma ühisel koosviibimisel, millest sadakond inimest osa võttis.

Koosviibimise alguses tervitas kõiki kohaletulnuid eesti ühiskonna esimees K. Novek, misjärel abiesimees R. Metslang võttis pikemalt sõna ja andis humoristlikus toonis Eesti Kodu 1979. a. tegevusest ülevaate.

Järgnes õhtusöök, mille olid valmistanud perenaiste organiseeriv toimkond oma abilistega, kuhu kuulusid Viive Musta, Elinora Sepp, Herta Toater, Karin Vabasalu, Susanne Kolga, kuna suureks abiliseks oli E. Simonlatser, kes juba varem oli alustanud toiduainete hankimisega. Toidud olid väga maitsevad ja hinnatud kõigi osavõtjate poolt.

Lauas istudes tehti ühislaule ja oli muud isetegevuslikku tegevust, kuni kesköö saabumisel Eesti Kodu esimees K. Novek tänas kõiki eelmise aasta hea koostöö eest ja soovis kõigile parimat uueks aastaks. Tema kõnele järgnes kaksteist lööki ja siis järgnes ühine võimas Eesti hümn. Hiljem jätkus tants improviseeritud orkestri saatel.

Uue-aasta päeval külastas Eesti Vabariigi aupeakonsul Ilmar Heinsoo ja ta abikaasa Margoti kodu erakorraliselt rohkearvuliselt eesti organisatsioonide esindajaid ja eesti ühiskonnas tegutsevaid juhtivaid isikuid. Külaliste hulgas viibis ka Läti aukonsul dr. E. Upenieks koos abikaasaga. Aupeakonsuli külalisraamatusse olid oma nime kirjutanud üle 120 isiku.

42 hukkus tuleõnnetusel Quebecis

CHAPAIS, Quebec — Chapais toimunud vana-aasta õhtu pidustustel juhtunud tuleõnnetusel sai surma vähemalt 42 inimest, kuna 50 said tulehaavu, neist paljud raskeid. Vana-aasta õhtu pidu toimus kaevandustelinna Chapaisi seltsimajas, kuhu oli kogunenud ligemale 400 inimest. Tuli puhkes tulesüütajaga ettevaatamatust mängimisest, mille tulemusena süttisid kuuseokstest valmistatud jõuludekoratsioonid. Tuleõnnetuse tulemusena on paljud väikesed lapsed kaotanud oma vanemad.

27. detsembril peetud Wintario loterii loosimisel langesid neli 100.000-dollarilist peavõitu piileteile nr. 641887. Neli 25.000-dollarilist võitu langesid pileteile nr. 997878, neli 25.000-dollarilist võitu pileteile nr. 993133, neli 25.000-dollarilist võitu pileteile nr. 862819 ja neli 25.000-dollarilist võitu pileteile nr. 193097. 1000-dollarilised võidud langesid numbreile 50857, 100-dollarilised võidud numbreile 1847 ja 10-dollarilised võidud numbreile 480. Tasuta piletiraamatu annavad numbrid 05, ükskõik millises asendis.

30. detsembril peetud Provincial loterii loosimisel langesid kümme ühe miljoni dollarilist peavõitu pileteile nr. 6043269, nr. 5992542, nr. 1799528, nr. 6449120, nr. 1654694, nr. 7125607, nr. 8950617, nr. 9823713, nr. 9452383 ja nr. 9369320. Viis erilist „päiksepaiste" auhinda langesid pileteile nr. 897S056, nr. 417R773, nr. 417S735, nr. 863T042 ja nr. 235R396.

Pühapäeval, 20. jaanuaril, 1980, kell 4.00 p.l.

„ESTONIA" SEGAKOORI KONTSERT

Kaastegevad:

Reet, Rosemarie ja Ellen Lindau ● Ilo Maimets ja Hanno Bohl (kandleil rahvaviise) ● naiskoor, kammerkoor ja segakoor, juhatab ROMAN TOI

Konservatooriumi kontsertsaalis, 273 Bloor Street West

Piletid saadaval Eesti Abistamiskomitee kaupluses, koori liikmeilt ja uksel.
$5.00, $4.00 (pens.), $3.00 (õp.)

SAARLASTE KÜÜNLAPÄEVA KOOSVIIBIMINE

laup., 2. veebruaril 1980 algusega kell 6.30 õ.

Toronto Eesti Majas

ETTEKANDED ● BAAR ● EINELAUD ● LOTERII

Tantsuks V. Gustavsoni orkester ja „küla pillimehed"

Sissepääs $6.— ☆ Laudade ettetellimine: Helistada A. Kapp, 421-1416 või Ä. Käärid, 225-5595.

Uuendage „Vaba Eestlase" tellimine 1980. aastaks!

Hoidke elavana Põhja-Ameerika ainuke kaks korda nädalas ilmuv eestikeelne ajaleht — tellige „Vaba Eestlast"

Tellimiskupong lk. 3

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St. Toronto.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $35.—, poolaastas $19.50 ja veerandaastas $10.50, kiripostiga aastas $56.—, poolaastas $30.50 ja veerandaastas $16.—

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $38.—, poolaastas $21.— ja veerandaastas $11.—. Kiripostiga USA-s: aastas $61.—, poolaastas $32.50 ja veerandaastas $17.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $72.—, poolaastas $36.— ja veerandaastas $19.—.

Aadressi muudatus 50 c. — Üksiknumbri hind 45 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto 3, Ont. M6J 2H2

Uued suunad uuel aastal

Maailm läheb uude aastasse ja uude aastakümnesse võrdlemisi segaste tunnetega. Põhjuseid selleks on palju, kuna möödunud aastakümne jooksul ei ole poliitiline ja majanduslik olukord stabiseerinud vaid vastu ootusi ja lootusi tunduvalt halvenenud. Nii ei ole vaba maailma ja kommunistlikkude riikide vahelise pinevuse vähendamiseks rakendatud pingelõdvenduse ehk detente poliitika andnud loodetud tulemusi ning läänemaailma majanduslikku stabiilsust ja senist elustiili ähvardab energiakriis, mis on seda suurem, sügavam ja komplitseeritum, et maailma suurimad õlivarud asuvad Araabia riikide valduses, kus viimasel ajal fanaatiline islam on väljakutsuvalt oma pead tõstnud, hüljates ja üle parda heites ka seadused, tavad ja reeglid, milledel baseerub rahvusvaheline koostöö ja riikide vaheline suhtlemine.

Terve rida kaalukaid maailmasündmuste analüüsijaid ja poliitilise ning majandusliku arengu vaatlejaid on veendunud, et möödunud aastakümme või maailmas kaasa suuri muudatusi ja lõhestavaid murranguid, milledega läänemaailmas, eeskätt Ameerika Ühendriikides, tuleb arvestada. Iraani sündmused, mis kulmineerusid aastavahetusel pantvangide võtmisega Ühendriikide Teherani saatkonnas näitavad, et Ameerika Ühendriigid on teatud olukordades võimetud oma kodanike elusid ja heaolu kaitsma grupi fanaatikute vastu, kes ilmselt tegutsevad piiritaguste ideoloogide toetusel ja nende näpunäidete järele.

Kahtlemata on nendel vaatlejatel õigus, kes tõstavad esile möödunud aastate jooksul maailmas liikvele pääsenud uued suunad, kuid samal ajal ei saa tähele panemata jätta, et läänemaailma juhtkonnas on juba tõsiselt arvestatud nende muudatustega ja idast ähvardava üha suureneva hädaohuga ning on hakatud tõsisemalt mõtlema tulevikuprobleemidele ning läänemaailma sõjalise jõu kapatsiteedi tõstmisele. Näib, et Ühendriigid on järk-järgult toibunud Vietnami sõja kaotuse paralüseerivast uimast ning president Carterile, valitsusele ja Kongressile on hakanud selguma, et Ühendriigid peavad oma senise ükskõikse liberaalse minnalaskmise poliitika võtma tõsiselt ümberhindamisele kui nad tahavad uksi sulgeda N. Liidu ja tema liitlaste, ja palgasõdurite maailmavallutamise plaanidele. Washingtonile on eriti oluline oma kaotatud rahvusvahelise prestiizhi taastamine ning president ja Kongress on ilmselt jõudnud arusaamisele, et suur osa sellest prestiizhist baseerub paratamatult relvastatud jõududele ja Ühendriikide võimsusele, tugevusele ja valmisolekule oma löögijõudu näitama ja vajaduse korral rakendama.

Selle jõudude tugevdamise poliitika raamides on astutud juba terve rida kiireid ja vajalikke samme. Nii kinnitas NATO ministrite koosolek 12. detsembril Brüsselis Lääne-Euroopasse 572 Ühendriikide tuumalaengutega varustatud raketi installeerimise, mis on võimelised tabama N. Liidu lääneosa linnasid. Samal päeval tegi president Carter teatavaks oma viieaastase uue riigikaitse plaani, mille kohaselt väljaminekuid relvastusele suurendatakse 4,5 protsendi ulatuses aastas. See tähendab, et Ühendriikide kulud riigikaitsele tõusevad 1984. aastaks praeguselt 127 miljardi dollarilt 200 miljardi dollarile.

Need tohutud summad kavatsetakse ratsionaalselt ära kasutada, et tasakaalustada Ühendriikide ja ta liitlaste sõjalist tugevust N. Liidu ja ta abiliste jõudude vastu. Kõige pealt tahetakse nende summadega rajada raskete relvadega varustatud kiirelt liikuv löökväe, mida on võimalik tundide jooksul toimetada vajaduse korral kõikidesse maailmanurkadesse. Selle üksuse transporteerimiseks muretsetakse 50 hiiglaslikku transporttennukit. Kavas on ehitada 15 suurt transportlaeva, milledest ainult viis on võimelised kohale toimetama 16.500 mehelise täies relvastuses brigaadi. Paralleelselt nende kavatsustega toimub ka merelaevastiku suurendamine praeguselt 462 laevalt 550 laevale, mis on peamiselt suured ja võimsalt relvastatud laevad. Strateegilise relvastuse alal on juba tehtud kavad oma alustel liikuvate uute MX tüüpi kaugrakettide baaside rajamiseks Utah ja Nevada osariikidesse, et kindlustada Ühendriikidele tasumisrünnaku võimalust kui venelased peaksid oma äkkrünnakuga hävitama Minuteman rakettide baasid.

Kuid vähe sellest. Ameeriklased on hakanud ka taipama, et praeguses komplitseeritud poliitilises olukorras vajavad nad hädasti Kesk-Ida õliallikate lähikonnas tugevaid mere- ja lennuväe baase. Selles suunas on juba läbirääkimised käimas Somaaliaga, kellelt loodetakse rentida Berberia baasi, mille omal ajal välja ehitasid venelased, kes sealt aga lõpuks lahkuma sunniti.

Ehkki Iraani sündmuste tõttu paljud ameeriklased ja nende perekonnad kannatavad, on Teherani pantvangide afäär kaasa toonud Ühendriikides suure ärkamise ja aidanud kaasa Vietnami sõja järelduste uimast üle pääsemiseks. Algaval aastal loodame ainult, et see ärkamine ei ole ajutine vaid et Ühendriikide juhtkond ja rahvas koostöös oma liitlastega ja teiste vabade rahvastega lähevad tulevikule vastu avasilmi ja võtavad enda õlgadele selle suure vastutuse ja need kohustused mida neil paratamatult tuleb kanda vaba maailma tugevama ja võimsama rahvana.

K.A.

„Vaba Eestlane" — vabade eestlaste ajaleht!

„Pärast Iraani kriisi algust ei ole vähemalt keegi enam maininud, et N. Liidu punaarmee üksuste viibimine Kuubal on „vastavõtmatu".

Lootusetus sunnib viinast lohutust otsima

Väärnähted ja puudused piinavad Lääne-Eesti elanikke

Paaril viimasel aastal on kodumaal nurinat olnud Haapsalu rajooni (endise Läänemaa) inimeste töötulemuste üle. Mingi tülpimusega on töötatud kolhoosi- ja sovhoosipõldudel, tallides ja ehitustöödel. Majajäämust on olnud nii palju, et ajalehtedes on sageli „süüdlasist" juttu tehtud ja isegi mõni kõrgem üleliiduline tegelane on käinud inimesi tööle „ergutamas".

Novembri lõpul tehti järjekordne suurem ülevaatus, kui kommunistliku partei ajaleht „Rahva Hääl" sõitis kohapeale, et ajalehelugejail oleks võimalus käia toimetajate jutul Haapsalus, Lihulas ja Kullamaal. Toimusid kohtumised Haapsalu teeninduskominaadis, kalurikolhoosis „Lääne Kalur", Lihula sovhoosis, Haapsalu Kolhooside Ehituskeskuses ja „Sõpruse" näidiskolhoosis. Aajakirjanikel oli kokkusaamine ka parteikomiteedega ja parteirakkudega.

Rajoonis olid üles pandud toimetuse postkastid töötajate kirjade jaoks. Kohtumisel oli ligi 400 ajalehelugejat.

Küsimuste ulatus oli laialdane. Küll tootmistöö korraldamine, elukondlik ja kaubanduslik teeninda-mine, ehitustegevus ja varustamine, linnade ja asulate heakord ja avalik kord, kultuuritöö ja vaba aja sisustamine, kasvatus- ja moraaliprobleemid, kõik millega inimene igapäevases elus kokku puutub. Nende kirjadega toodi esile puudusi ning kitsaskohti ja pakuti omalt poolt juhiseid puuduste lahendamiseks.

Haapsalu elanikud armastavat oma kodulinna ja tahtvat näha kodupaika mugavat, kauni, puhta ja heakorrastatuna, kuid selle eest pidavat hoolt kandma elanikud ise, ega mitte ainult linnavalitsus. Linnas olevat iga aastaga rohkem näha uuenemise jooni, on kerkinud uusi kaasaegseid elamuid, kaubandus- ja ühsikondlikke hooneid, sest kuhu muidu saaks venelasi majutada.

Sõnavõtjad aga rääkisid, et linna uuendamisel tuleks silmas pidada ja võimalikult säilitada ka Haapsalu omapära, mis seisvat rohkes haljastuses, roheluses mere hõlmade vahel.

Kahjuks polevat uuselamute ja muude ehituste püstitamisel seda alati mitte arvestatud, uute elamute ümbrus on enamasti tagasihoidliku haljastusega või hoopis lage. Küll on kannatada saanud mõned olemasolevad haljasalad.

Haapsalu elanike meeleolu rikkuvat mõne tänava korrastamatus. Üks käestlastumaid on Sadama tänav. Läbipääs sealt on vaevaline nii jalgsi kui ka sõidukiga. Vee- ja kanalisatsioonitorud, mida sinna aastaid paigutati, on nüüd küll kohal, kuid tänav pole korralikult läbikäidavaks tehtud. Asja ettekandja siiski arvab, et võibolla pole seni, kui maapind pole veel küllalt torude kohalt vajunud, otstarbekas asfaltkatte panek, kuid sõidukitele läbikäidavaks tuleks tänav siiski teha.

Ka Lihulas olnud rohkesti rahvast jutule soovimas, enamvähem samade muredega. Lihulas asub rida ettevõtteid, mistõttu on seal ka noori, keskealisi ja eakaid inimesi, kellel üks mure on ühine: Lihulas on tõsiselt halvatud kultuuritöö, soikunud sporditegevus, puuduvad võimalused vaba aja meelepäraseks sisustamiseks.

Rivist on väljas alevi raamatukogu, hädasti vajab remonti kultuurimaja.

Viimase suurt saali kasutatakse veel filmide näitamiseks kolm korda nädalas, kuid seegi võimalus olevat peagi kadumas. Üle on jäänud käia teatrietendusi ja kontserte kuulamas Tallinnas, Haapsalus ja Pärnus. Kuid see olevat raskustega seotud. Samuti on soikunud sporditegevus, kuigi asjahuvilisi pidavat jätkuma.

Üheks probleemiks olevat alevi söökla, mille väljanägemine ja töötajate töötingimused jätvat soovida. Söökla ümberehitamine olevat plaanis juba üle kümne aasta, mitugi kallihinnalist projekti valmis tehtud, aga toidutegemine ja einestamine jätkuvat endistes tingimustes.

Alevis olevat ka elamispinna nappus ehk korterite puudus, mis raskendab ettevõtetel uute tööliste palkamist. Ka ei saadavat hakkama olemasolevate elamistingimuste parandamisega.

Kolmas peatus tehti Kullamaal. Siin kurdeti kohapealse telefonisideme võimatult halvast olukorrast. Ka lehemehed katsusid mõne kohaga ühendust saada, aga soovitud ühendus jäi saamata.

Olukord olevat nii halb, et see takistavat tootmise organiseerimist, põhjustades autode liigset kasutamist ja küttuse ülekulu.

Tõsiseid etteheiteid tehti Kullamaal sealse kaupluse lünkliku varustamise pärast: piima tuuakse ärisse kolm korda nädalas, lihasaadusi kaks korda nädalas, ainult leib saabuvat müügile iga päev. Ka kaupade kogus, mis müügile tuleb, polevat alati piisav. Kuid samas halvas olukorras olevat teisedki ärid samas rajoonis, sest paremat varustamist takistavat transportvahendite puudus. Tallinna Piimatoodete Kombinaat, kes rajooni tsentraliseeritud korras piima ja piimasaadustega varustab, ei vea neid saadusi laiali kauplustesse, vaid Tallinnast ainult Haapsallu ja Ristile, kuna Virtsusse ja Lihulasse tuuakse piima Pärnust. Sealt veab piima kohale kooperatiiv oma transportvahendiga.

Sellel tsentraliseeritud veol on selline omapärane süsteem, et piimakoorem Tallinnast sõidab mööda Taeblast ja Võntküla kauplustest sinna määratud piima ja piimasaadustega. Samasugune kord on Pärnust toodava piimaga.

Mida tehakse kohapealsete kolhooside „suure" piimatoodanguga, sellest ei räägitud, aga kuna Tallinnas lehmi ei peeta, siis tõenäoliselt kogutakse maalt piim enne Tallinna, kust siis tagasi tarbijaile saadetakse.

Kogu Haapsalu rajoonile, Haapsalule, Lihulale kui ka Kullamaale on omane alkoholi liigtarvitamine ja alkoholi tarvitamine avalikes kohtades. Ilmselt olevat viga selles, et topsisõbrad on harjunud takistamatult tänaval, hoovinurkades, parkides ja muudes avalikes kohtades pudeleid kummutama. Koosolijad arvasid, et sellest pahest olevat parim viis vabanemiseks, kui harjutada napsivendi sellega, et avalikes kohtades ei oleks võimalik lällutada ega joomapidusid pidada. Miilitsa ja üldsuse ühisel jõul pidavat see teostatav olema.

Kuid probleeme olevat veel teisigi. Ajaleht saatvat need edasi organitele ja keskasutustele kellesse asi puutuvat. Kas need sõnavõtud ja vigade esiletoomised suudavad sotsialistlikku süsteemi lootusetust heledaks muuta, on vaevalt tõenäoline.

Lootusetus on nii suur, et see tingib käega löömise ja viinast lohutust otsimise, kuna illusioon kommunistlikust paradiisist ei mahu eestlaste, ei ka läänlaste mõtetesse.

„Surma Inge!" elab Tshiilis

VIIN — Endine Saksa surmalaagri arst Josef Mengele teatakse olevat peidus ühes Tshiilis asuvas natsikoloonias, seletas endistele natsidele jahti pidav Simon Wiesenthal. Ta ütles, et ta kuulis kolmest eraldiseisvast allikast, kes äsja külastasid Ladina-Ameerikat, et Mengele, tuntud Auschwitzi kontsentratsioonilaagris Surma Inglina, peidab end Tshiili lõunaosas asuvas Dignidad-nimelises koloonias. Wiesenthal ütles, et kui Tshiili ametivõimud oleksid koostöötahtelised, saaks Mengele Lääne-Saksamaale välja anda 24 tunni jooksul. Siiani pole aga Tshiili sellise koostöö vastu huvi näidanud. Mengele elu olevat muutunud järjest raskemaks, kuna kõik Lääne-Saksamaa saatkonnad on Lõuna-Ameerika riikidele andnud tema arreteerimiseks korralduse. Tema Paraguay kodakondsus võeti 1979. a. alguses. Nüüd ta jookseb riigist riiki.

Möödunud augustikuul Wiesenthal pakkus 50.000 dollarit tasu informatsiooni eest, mis viiks natsi sõjakurjategija arreteerimiseni ja ekstra 10.000 dollarit selle riigi politsei abistamisfondi, kus tema vahistamine toimuks.

Soomlased vaatavad N. Eesti tv-saateid

HELSINGI — Soome TV-saated on Eestis väga populaarsed, kuna need annavad võimalusé okupatsiooni all oleval rahval pidada sidet läänemaailmaga. Soomes on aga ka neid, kes jälgivad Tallinna TV-saateid ja neile toob Soome ajaleht „Viikonvaihde Ilta-Sanomat" (Nädalavahetuse Õhtu-uudised) Tallinna TV-programmi. Nagu toodud kavast on näha, alustatakse Tallinnas saatega tööpäeval kell 12.30 ja pühapäeval kell 7.40 hommikuvõimlemisega.

Kommentaarid

Allpool mõningaid mõtteid ja probleeme, mis on esile kerkinud seoses Iraani sündmustega ja Ühendriikide kodanike pantvangideks võtmisega.

● Liitunud Rahvaste Organisatsioonile on Iraani sündmused kahtlemata suureks maailmaorganisatsiooni võimete proovimise operatsiooniks. Kui LRO ei suuda ja ei ole võimeline üksmeelselt Iraani fanaatikute vastu survevahendeid rakendama pantvangide vabastamiseks, siis oleks see maailmaorganisatsioonile luigelauluks. President Carter pidas vajalikuks nentida, et kui Liitunud Rahvaste Organisatsioon ei rakenda Iraani vastu majanduslikke sanktsioone, siis kaotab ta oma usaldatavuse. Meie arvates on ta kahjuks selle juba ammu kaotanud.

● Ühendriikide võimud on saanud andmeid, et Teheranis pantvangidena kinni peetavate ameeriklaste mõtlemisviisi muutmiseks ja suunamiseks kasutatakse peeneid psühholoogilisi ajudepesemise võtteid, mis rakendati ka Korea ja Vietnami sõdades punaste vangistusesse langenud ameeriklaste juures. Psühholoogid arvavad, et vaimne surve vangidele on väga tugev ja paljud neist kannatavad juba praegu vaimsete tagasilöökide all ning isegi vangide vabastamise järele võib ligemale üks kolmandik neist langeda psühholoogiliste järelmõjude ohvriks. See psühholoogide analüüs tõstatab paratamatult väga kaugeleulatuva küsimuse — kes julgeb veel tulevikus siirduda metsikutesse ja poolmetsikutesse maadesse välisteenistusesse kui ta julgeolek ei ole kaitstud ning isegi maailma tugevaima riigi diplomaate ja saatkonnaametnikke koheldakse kurjategijatena?

● Osa Ühendriikide ajakirjandust ja televisiooni saatejaamasid ei taipa oma naiivsuses, et Iraani pantvangide afäär on tõsine ja paljusid inimelusid ohustav vahejuhtum, mis tuleb käsitada äärmise ettevaatusega. Ühendriikides leidub aga ajakirjanikke ja televisiooni saatejaamu, kes kasutades ära suurt ajakirjanduse vabadust teevad pantvangide asjast kõmunumbri. Nii näiteks tegi USA televisiooni saatejaam NBC 10. detsembril pantvangi 21-aastase mere-maaväe kaprali William Gallegosega jutuajamise, mille kestel pantvang muu-hulgas ütles, et kõik vangid elavad hästi ja on parima tervise juures, kuna samal ajal Ühendriikide kohtuminister Civiletti mainis Haagi Rahvusvahelisele kohtule, et pantvangide elud on ohustatud. Ajakirjanikud oma naiivsete küsimustega panevad pantvangid sageli väga raskesse olukorda, kuna nad peavad laveerima oma vangistajate ja Ühendriikide võimude vahel. NBC on oma lapsikuses ja sensatsioonijanus läinud veelgi kaugemale kuna ta andis edasi ühe Iraani naisrevolutsionääri 5-minutilise propagandakõne Ameerikasse ja ameeriklastele.

Detsembri algul sooritas Kanadas ringreisi Venemaalt saabunud n.n. „Mini-Bolshoi Balletitrupp", mille koosseisus esines ka eesti baleriin Tiiu Randviir nagu see „Vaba Eestlase" veergudel juba varem märgitud. Ontarios Guelphi ülikooli Memorial Hallis esinemise ajal kasutasid siinsed antikommunistlikud grupid osavalt ära balletitrupi esinemise ja jagasid sel ajal lendlehti, milles ironiseeriti N. Liidus valitseva kommunistliku korra üle, tõsteti esile dissidentide tagakiusamist ja toodi esile nimesid, kes on langenud oma vabadusvõitluse pärast kommunistliku rezhiimi tagakiusamise ohvriks. Kuna lendleht kandis allkirja „Mini-Bolshoi ringreisi kunstnikud ja liikmed", siis taipasid paljud selle lugejad alles pärast lendlehe läbilugemist, et tegemist oli antikommunistide osava võttega vene kultuuridelegatsioonide tegelike eesmärkide selgitamiseks.

Lendlehes sissejuhatuses mainitakse irooniliselt, et Bolshoi tantsutrupp esineb seekord mini-trupina, kuna välja oli võimalik saata

(Järg lk. 3)

VALVEARST NÄDALALÕPUL

5. ja 6. jaan. dr. J. Marley, tel. 921-7777.

12. ja 13. jaan. dr. H. Tari, tel. 922-3824.

Eestlased Tampere teatrijuubelil

TAMPERE — Novembri lõpul tähistas Tampere Teater Soomes oma 75-ndat aastapäeva mitmete sündmustega mis hõlmasid kogu päeva. Juubeli tähistamine algas käiguga kalmistule nende haudade juurde, kes olid teatritööd alustanud. Järgnes pidulik aktus, kus peokõneleja prof. Timo Tiusanen andis ülevaate teatri ajaloost. Pidulikul sündmusel esindasid Eesti teatrit Vanemuise näitlejad Evald Kampus, Jaak Viller ja lavastaja Kaarel Ird.

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
"INSURANCE"
1482 Bathurst St., 4 kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

H. KIRIK
Insurance Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

ainult kõige usaldusväärsemaid trupi liikmeid. Edasi kirjutatakse, et trupi esinemine hajutab kõik need räpased kuuldused, mida on levitatud nõukogude vanglate, vangilaagrite ja vaimuhaiglate kohta. Trupp tahab hajutada ka kõik need külma sõja müüdid selliste dissidentide üle nagu Lukjanenko, Shtsharanski, Petkus, Rudenko, Shukhevitsh ja teised, kellede eesmärgiks olevat ainult nõukogude hiilgavate kultuuriliste saavutuste laimamine ja mineerimine. „Ärge laske oma õhtut rikkuda protestidega, boikottidega ja teiste selliste rumalustega. Kultuur ja poliitika ei segune — meie oleme siin ainult selleks, et näidata kuidas kunst õitseb meie valitsemissüsteemi all", kinnitab lendleht.

Edasi väidetakse, et KGB on viimasel ajal muutunud. Tänapäeval tegutseb ta ainult aktiivselt rahu propageerimisega ja kultuurivahetuse organiseerimisega. Ta on nõustunud kaasa aitama ka käesolevale ringreisile. Meie kultuuriatashee Ottawas on KGB teenistuses, meie tõlgid kuuluvad samasse organisatsiooni ja meie KGB juhid kaitsevad meid võimalike küüditamiste eest. Meie sõprusühingud teiste maadega on organisatsioonid, millede vastu KGB tunneb erakordset huvi. Tänapäeval võtab KGB osa kõigist kultuurisidemetest läänemaailmaga propageerides seda sõpruse ja vastastikuse koostöö sildi all.

Lendlehti levitati rohkel arvul ja lugejaid oli palju. Lendlehtede levitajad lähtusid ilmselt põhimõttest ,et kui venelased kasutavad ära kõik võimalused kommunistlikule rezhiimile propaganda tegemiseks — miks ei võiks vene okupatsiooni all kannatavate rahvaste esindajad rakendada samasuguseid võtteid oma asja esile toomiseks. Austraalias võeti lendlehed etniliste gruppide poolt kasutamisele punaarmee koori ringreisi ajal ning Sydneys ja teistes linnades massiliselt levitatud lendlehed kirjeldasid punaarmee „kangelastegusid" okupeeritud aladel kujunedes ringreisile mõjuvaks vastupropagandaks.

AMI

ESTO-80 probleemid lahenevad soodsalt

Valguspidu Jäästaadionil, kaks rahvarohket balli Stokholmis esinduslikus raekojas

STOKHOLM (VE) — Kuna ESTO-80 pidustused lähenevad uut aastat alustades suure kiirusega, siis on Stokholmis suurenenud ka pidustuste peakomitee tegevuse tempo ning peakomitee koos oma paljude organitega üritab kõigi pakiliste probleemide kiiret lahendamist, et olla suurpäevadeks ettevalmistustega õigel ajal valmis. Praegustest ESTO-80 probleemidest ja ettevalmistuste arengust annab „Vaba Eestlasele" peakomitee esimees R. Norvell, ülevaate, mille esitame allpool.

R. Norvell mainib, et pidustuste suuremaks murelapseks on kogu aeg olnud Valguspidu, mille esialgsete kavatsuste kohaselt pidi korraldama ja organiseerima Ernst Idla. Ürituse korraldamiseks reserveeriti Stokholmi olümpiastaadion.

1978. a. sügisel mainis Idla, et olümpiastaadioni ei saa selleks ürituseks kasutada, kuna tuleb tõsiselt arvestada ilmastikutingimustega, samuti on suvel Stokholmi ööd liiga valged taolise ürituse korraldamiseks.

Tema arvamise kohaselt oleks Stokholmis Valguspeo korraldamiseks kõige sobivamaks kohaks Johanneshovi jäästaadion, mille ta reserveeris peakomitee nõusolekul pidustusteks.

Umbes samal ajal külastasid Stokholmi Evelyn Koop ja Toomas Metsala Torontost, kelledega lepiti kokku Valguspeo kava suhtes ning peakomitee kinnitas Kanadast saabunud juhtide juuresolekul Valguspeo kava ja majandusliku eelarve. Nädalapäevad hiljem teatas aga Ernst Idla kirjalikult ootamatult, et ta ei võta endale Valguspeo juhtimise ülesannet. Peakomitee palus Idlat oma otsust muuta, kuid Idla jäi kindlalt äraütlemise juurde.

Olukorra päästjaks osutus siin Malmötüdrukute juht Leida Leesment, kes võttis Valguspeo korraldamise ülesande endale, kavandades selle esitamise Jäästaadionil.

1979. aasta kevadel aga selgus üllatuseks, et Jäästaadioni hakatakse ümber ehitama ja see suletakse kasutamiseks aastapäevadeks. Siin ei olnud mingisugust eestlaste diskrimineerimist, nagu seda mainiti

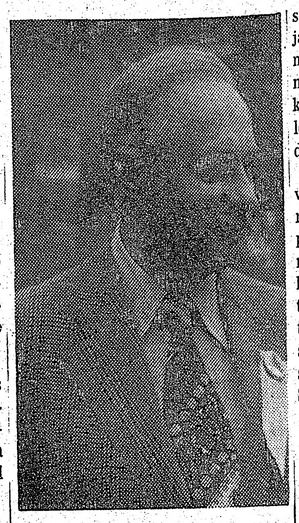

RICHARD NORVELL

Kanadas ilmuva eesti ajalehe „Meie Elu" lugejakirjas.

Valguspeo liikumislavastuse toimkond tegi kõik, et leida uut sobivat kohta, tutvudes lähemalt ka Södertälje ja Uppsala alternatiividega. Selle uurimistöö tulemusena jäi sõelale ainult Kuninglik Tennishall, mida tuli hädaga aktsepteerida, kuid piiratud ruumi tõttu tuli kogu pidustuste kava ümber teha.

Kuid möödunud sügisel hakkasid puhuma taas uued tuuled ning peakomitee kõrvu hakkasid ulatuma kuuldused, et Jäästaadioni ümberehitamine lükatakse raha ja tööliste puudusel edasi.

Need teated ei leidnud siiski ametlikku kinnitust ja peakomitee sõlmis lepingu Tennishalli kasutamiseks.

Kuid möödunud novembri lõpul helistati ootamatult Stokholmi linna spordivalitsusest ESTO-80 büroosse ja mainiti, et pidustusteks on võimalik kasutada Jäästaadioni. Kuna Leida Leesment oli valmis veelkord pidustuste kava muutma, siis loobuti Tennishallist ning Valguspidu korraldatakse Jäästaadionil.

Möödunud aasta lõpul lahenes veel teisigi päevakorral olnud suuremaid probleeme. Nii oli suureks probleemiks Estoballi korraldamine Stokholmi Stadshuseti sinises ja kuldses saalis, kuhu mahub banketilaudu ainult 1200 inimesele. Kuna tung ballile oli tunduvalt suurem, siis otsustati pidada kahel ükssteisele järgneval päeval kaks balli. Stadshuset teatas esialgu, et nad personali puudumisel kahte päeva järjest balli korraldada ei saa,

kuid novembri lõpul selgus ootamatult, et kahe balli korraldamise küsimus on soodsalt lahendatud.

Teatrietenduste korraldamiseks saavutas peakomitee kokkuleppe „Scala" teatriga, kus on 400 istekohta. Saali kasutamine on eesti üritusteks reserveeritud nädalapäevadeks. Peakomiteel õnnestus üürida ka Eesti Maja läheduses asuvat Stadsteatrit, kuhu tuleb ESTO Center ja kus korraldatakse noorte kunstinäitus ning avatakse piruka- ja õllebaar.

Rahvuskongressi korraldamiseks on nüüd alustatud üksmeelset koostööd ning kongressi toimkonda kuuluvad esindajad nii REE kui ka Eesti Komitee ringkondadest.

Kongressi kava saadetakse kinnitamiseks Ülemaailmsele Eesti Kesknõukogule New Yorgis. Piiratud aja tõttu otsustati Kongressi aeg viia ühele päevale.

Jatkame ESTO-80 ettevalmistuste kohta ülevaate andmist „Vaba Eestlase" järgmises numbris.

KAASMAALASED
Laenu vajaduse korral kasutage Toronto Eesti Ühispanga madalaid laenuintressimäärasid.
HÜPOTEEKLAENUD 13½% aastas
Intressid arvestatud veerandaasta viisi. Laenud on lahtised.
PERSONAALLAENUD 14,7% aastas
Personaallaenud on laenuvõtja surma või jäädava töövõimetuse puhul kindlustatud $10 000.— ulatuses.
ÜHENDUSES ON JÕUD!

Saapad tagasi vabrikusse

Raskusi jalanõude valmistamisel Eestis

Okupeeritud Eestis on üheks võimuorganiks Rahvakontroll, mida kardetakse. Kõiki puudusi ja eksimusi vaadeldakse rahvakontrolli komitees, kus siis nõutakse parandusi või määratakse eksijaile karistusi.

Hiljuti oli vaatluse all jalatsitööstuse kvaliteedi probleemid, mis leiti korrast ära olevat. Nii tootmiskoondises „Kommunaar" kui ka Tartu Naha- ja Jalatsikombinaadis leiti tõsiseid puudusi plaanide täitmisel, sortimendi laiendamisel ja kvaliteedinõuete täitmisel.

Ettevõtete tehnilise kontrolli osakonnad ei ole küllalt nõudlikud kvaliteedi suhtes.

Nii viidi 1978. a. kontrollitud „Kommunaari" jalatsitest madalamasse sorti või saadeti täiendavaks töötlemiseks 10,8% kontrollitud jalatseist. 1979. a. on see olnud esimese 9 kuu jooksul 10.4%. Kuid Tartu ettevõttes olid vastavad arvud 11,2% ja 11%. Ka on ostjate poolt 1978. a. „Kommunaarile" tagastatud üle 12.000 paari ning Tartu tööstusse 1500 paari jalatseid, mis ei pidanud vastu garantiiaja lõpuni. Tänavu (1979) on esimese üheksa kuu arvud vastavalt 11.100 ja 600, mis on ilmse kallakuga „progressi" poole.

Toodete madal kvaliteet on tinginud ka suuri trahvisummasid.

Nii tuli „Kommunaaril" 1978. a. maksta trahve rohkem kui pool miljonit rubla, 1979. a. 9 esimese kuuga 368.000 rubla; Tartu kombinaadis on vastavad summad 87.000 ja 51.200 rubla.

Kontrollimisel selgus, et pole rakendatud kõiki abinõusid jalatsitööstuse tehnilise taseme tõstmiseks ja toodangu kvaliteedi parandamiseks. Ettevõtetes rikutakse tehnoloogilisi rezhiime, puudub vajalik nõudlikkus kvaliteedi suhtes, — ja ei ole küllaldaselt kontrolli.

Kuigi ettevõtteile määratud rahatrahvid on suured, karistati „Kommunaari" direktorit K. Johansood noomitusega.

Karistamist väärivat ka Tartu Naha- ja Jalatsikombinaadi direktor E. Veisman, kuid arvestades, et ta töötab direktorina lühikest aega ja et kombinaat on asunud puudusi kõrvaldama, piirduti tema puhul ainult asja arutamisega.

Arville Pusträm Morristowni näitusel

New Jerseys, Morristown Court kunstigaleriis esineb praegu kunstnik Arville Pusträm oma maalidega. Näitusel, mis korraldatud ühe ameerika kunstiühingu poolt, on väljapanekuid üldse üheksalt kunstnikult ja see kestab kuni 15. jaanuarini.

Morristowni ajaleht „Daily Record" toob näituse kohta pikema artikli, tõstes esile seal esineva üheksa kunstniku hulgast kolm kunstnikku. Nende hulgas on ka Arville Pusträm, kelle teostest ja kunstiteest leht kirjutab pikemalt. A. Pusträmil on näitusel viis maali.

Eesti rahvusgrupi esindaja haridusnõunike konverentsil

New Yorgi osariigi haridusosakonnalt Albanyst saabus kutse Kultuurfondi esimehele Villi Kangrole osa võtta „Board of Regents" konverentsist, mis toimub 10. jaanuaril New Yorgis, hotell Statleris (32 St.), Kuna V. Kangro ei saa töökohustuste tõttu päev läbi kestvast konverentsist osa võtta, teeb seda arhitekt Tõnu Vanderer.

Konverentsil, millest osa võtavad osariigi haridusnõunikud ja teised juhtivalt haridusalal tegelevad isikud, on arutusel rida olulisi küsimusi, nagu üliõpilaste distsipliini ja ühiskondliku vastutustunde küsimused, 1980. a. kavad kolledzhite õppeprogrammideks, vanemate inimeste hariduslike institutsioonide ja edasiõppimise võimaluste küsimused jne.

Konverentsi materjalid, ärakirjad ettekannetest jne. saadeti osavõtjaile juba kätte, mis võimaldab nendega põhjalikuma tutvumise ja esinemise sõnavõttudega ning küsimustega.

Saavutas õigusteaduse doktori kraadi

Kaarel Jaak Roosaare lõpetas 1976. a. American University Washingtonis, D.C. (USA) kommunikatsiooni ja poliitiliste teaduste alal (magna cum laude) BA kraadiga. Jätkas õpinguid sama ülikooli õigusteaduskonnas ja saavutas tänavu aasta maikuus J.D. (Juris Doctor) kraadi.

Õppetöö igakülgseks lõpetamiseks õiendas lisaks veel k.a. detsembris advokatuuri eksamid.

Üliõpilaspõlves ta tegi Eesti tutvusamistööd kõnedega ja ajalehe artiklitega. Ülikooli raadiojaama saatekava juhatajana koostas ja lindistas 1976. a. Eesti Vabariigi aastapäeva puhul pikema sõnalis-muusikalise saate eesti ja eestlaste tutvustamiseks.

Värske doktori Kaarel Jaak Roosaare isa, ajakirjanik mag. iur. Evald Roosaare on „Ameerika Hääle" juures vanemtoimetaja.

Akadeemiliselt kuulub ta Üliõpilasselts Liivikasse .

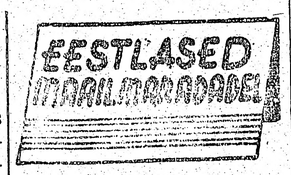

● Melbournei' Eesti Ühingu „Kodu" Näiteringi poolt lavastati Hugo Raudsepa komöödia „Kikerpilli linnapead". Lavastajaks oli Edmund Taves. Osalistena mängisid Jaan Kuusk, Ellen Meltsar, Anne Kirss, Sven Kiviväli, Kersti Nõgeste, Riho Koort, Linda Koort, Silvi Nigol, Heino Tõnisson, Kalev Pank ja Matti Põldoja. Lavakujundus oli Hugo Tõnissonilt.

● Senini Baltimore eestlasperre kuulunud Valter Utkin abikaasa Mia-Annega, neiuna Käär, omandasid ostu teel Vermonti mägimaastikus suve- ja talvekuurordi „Whispering Pines and Ski Lodge Woodford". Ettevõte pakub nii suvitamise kui ka talispordi võimalusi ja puhkust. Suvel on ka kalastamse ja veespordi harrastamise võimalusi.

Baltimores toimus ESTO-80 kunsti valiknäituse USA eelnäitus. Selle avajaks oli Ilmar Mikiver, keda näeme avamise puhul kõnelemas. Foto: P. Kiik

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$35.—	$38.—
Poolaastas	$19.50	$21.—
Veerandaastas	$10.50	$11.—

KIRIPOSTIGA

	Kanadas:	USA-s:
Aastas	$56.—	$61.—
Poolaastas	$30.50	$32.50
Veerandaastas	$16.—	$17.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $72.—, poolaastas $36.—, veerandaastas $19.—

Aadressi muudatus 50 centi. Üksiknumbri hind 45 centi.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont.
M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „...." ..... 19 ..... Tellimise katteks lisan $ ..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi .....

Aadress .....

Nr. 1

LAHKUS MEIE UNUSTAMATA ARMAS ABIKAASA, ISA JA VANAISA

ERIC LUNTER

Sündinud 30. jaanuaril 1922 Hiiumaal
Surnud 27. detsembril 1979 Torontos

Mälestavad sügavas kurbuses

ABIKAASA
LAPSED
väilke MICHAEL

Jumal on meie
varjupaik ja tugevus
Taaveti laul 46,2

ARMAST SÕPRA

ERICH LUNTER'it

mälestavad kurbuses

HANS VOKSEPP perekonnaga
TOOMAS ja REET VOKSEPP
HILDE ja LIIVI HERMAN
MIHKEL LINDAU perekonnaga

KAUAAEGSET HEAD SÕPRA

ERIC LUNTER'it

mälestavad sügavas leinas

JAAN TEERAND
SIINA SEILER
ILMAR LUND perekonnaga
ELMAR SIPPA abikaasaga

EESTI SIHTKAPITAL KANADAS

Annetused ja testamendipärandused on tulumaksuvabad. Annetaja soovid täidetakse.

958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

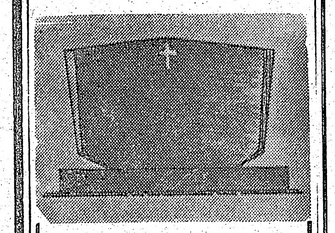

HAUAKIVID
Eesti ettevõte
YONGE MEMORIALS LTD.
2044 Yonge St., Toronto, Ont. M4S 1Z9
(Davisville & Eglintoni vahel)
487-2147, õhtuti 447-1206
Nigul Virro

ARMAST SÕPRA

ERICH LUNTER'it

mälestavad leinas

ENDEL TALVE
HILLAR TALVE abikaasaga
SIRJE TALVE

Puhka rahus, kallis sõber!

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 115. aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.
T. L. MORRISON — Funeral Director
467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Telefon 924-1498

KAUAAEGSET PEREKONNASÕPRA

ERICH LUNTER'it

mälestavad kurbuses

ANTONIE LAHT
LIA WRIGHT perekonnaga
LEHI WATT perekonnaga

Kaugelt kaldalt paistsid tuled —
veeres laine viimane!

KAUAAEGSET HEAD TUTTAVAT

ERIC LUNTER'it

mälestavad leinas

EMILI ja ARVO VOOGLAID
ANNE ja BERNARD PAJUÄÄR
HILDE ja HERMAN TAMM

OOTAMATU SURMA LÄBI LAHKUNUD ARMAST SUGULAST

ERICH LUNTER'it

mälestavad vaikses leinas

ALFRED, ELFRIEDE ja ANNE-LIISA VAHI
AIN ja KATRIN VAHI

Soovime Sulle
rahulikku und!

LEINAS MÄLESTAME VARALAHKUNUD ARMAST SÕPRA

ERIC LUNTER'it

ja avaldame südamest kaastunnet LINDA'le, ANNE-MAY'le ja MATT'ile abikaasa ja isa kaotuse puhul

M. ja J. LIBLIK
E. ja L. ÜKSIK
S. ja E. ENGMAN
H. POMERANTS
L. ja R. BAXTER
H. ja E. KAJU
A. ja J. RUUT

ARMAST SUGULAST JA TUTTAVAT

ERICH LUNTER'it

mälestavad leinas

ALVINE VÄHI
ERNA VAINOLA perekonnaga
VOLDEMAR VANASELJA perekonnaga

Puhka rahus!

KAUAAEGSET PARIMAT SÕPRA

ERICH LUNTER'it

mälestavad sügavas leinas

perekond KAUBER
perekond LIIPERE
perekond VARE

Oled alati läbi
uduliniku meie keskel!

MÄLESTAME SÜGAVAS LEINAS ARMAST TÖÖKAASLAST JA SÕPRA

ERICH LUNTER'it

EDGAR RANNISTE abikaasaga
ARTHUR VALK abikaasaga

ISSAND KUTSUS KOJU MEIE ARMSA KOGUDUSE LIIKME

MARIE JOHANNA HOPPE

Neiuna Kirs
Sündinud 31. detsembril 1893 Tartus
Surnud 22. detsembril 1979 Saco, Maine, USA

Mälestab jällenägemise lootuses

Üksnes Jumala juures
on mu hing vait!

TORONTO EESTI VABAKOGUDUS

LEINAS MÄLESTAME ONUNAIST

HELMI RANNAMEES't

Sündinud Viimsis, surnud Rootsis, Södertäljes

Vaikses leinas

VILMA PÄRLI abikaasaga
EMMI HIIR perekonnaga

PUHKA RAHUS

ERIC LUNTER

Mälestavad kurbuses

LUDMILLA ja RUDOLF
FRIEDA ja JOHANNES
VAIKE ja MEINHARD
THELMA
A. ja K. KOPLUS
KOIDULA ja RIFARD perega
LIA ja SILVER perega
HELGI ja TIIT perega
MEA ja HELMUTH perega

Meie südamlik kaastunne ERIK'ule ja GUSTAV'ile nende ema

MARIE JOHANNA HOPPE

surma puhul

FRED ja IRENE GODARD
ERIC ja HELGI JAANUS
EDUARD ja LEIDA KIRCH
ALFRED KUNGLA
ELNA KUNGLA
EDGAR ja EDNA LIIK
LAINE ja HELMUT MÄNS
SVEN ja BENITA RASS
EDUARD, ELLEN ja ENE REBÄNE
JOHAN ja ULVI REBANE
MEINHARD ja KARIN VABASALU
ENDEL VANASELJA

ARMAST

ERIC LUNTER'it

mälestavad leinas

MAILA, ARNOLD ja MIHKEL

ARMAST

MARIE JOHANNA HOPPE't

mälestavad

HEINO, ELLEN, LINDA
ERICH, AINO ja HEINO

HEAD SÕPRA JA TÖÖKAASLAST

ERIC LUNTER'it

mälestab kurbuses

LEO NIIHOLM perekonnaga

PEEL CHAPEL 2180 Hurontario St., 279-7663

RONCESVALLES CHAPEL 436 Roncesvalles Ave. 533-7954

YORKE CHAPEL 2357 Bloor St. W. 767-3153

Turner & Porter FUNERAL DIRECTORS LIMITED established 1904

Off-the-Street Parking at all Chapels.

Meeldiv, väärikas ja individuaalset tähelepanu osutav teenimine. Oma parkimisplatsid kõikide matusemajade juures

---

KALLIST VANA-ONU

HENRI MILLER'it

mälestavad

ENE-LIIS ja ILMAR MARTENS
ELFRIEDE VALLASTE
AINO ja HUGO ROONEEM

ARMAST

ERICH LUNTER'it

mälestavad

E. AUNBU perekonnaga
S. VANASELJA perekonnaga

SELTSI LIIGET

ERICH LUNTER'it

mälestab

HIIDLASTE SELTS

ÕNNETULT SURMA LÄBI LAHKUNUD ARMAST SUGULAST, SÕPRA JA TUTTAVAT

MARIA RUUKHOLM'i

mälestavad kurbuses

LEO NIIHOLM perekonnaga
JAAN EPNER perekonnaga
MAIE ja RIIVO ILVES
OLGA MEISTERMAN lastega
MEINHARD AAMANN abikaasaga

Puhka rahus!

Vana Andreses algab leeriõpetus

Toronto Vana Andrese koguduses algab leeriõpetus 6. jaanuaril avajumalateenistusega kell 11 hommikul. Leerilastel palutakse õpetaja juures leeriõpetuseks registreerida.

Jõuluõhtu Eesti Kodus

Kolmapäeval, 19. detsembril täitis Eesti Kodu arvukas pere oma seltskondliku ruumi ja esikud tähistamaks jõululapse sündi. Koosviibimise korraldajaks oli Eesti Kodu kultuurikomisjon, kus esimeheks on A. Lepismaa. Eesti Kodus on rohkesti jõudusid, kes sisustasid õhtu vaimse osa, aga ka neid kes järgnevas osas hoolitsesid pr. Vooderi organiseerimisele maitsvate küpsistega kohvilaua eest.

Õhtu algas õp. E. Pähna jõulujutlusega, kuna ühislaule saatis kalveril Aino Pähn. Kaarel Karuks esitas paar viiulipala, Juulie Herma oli klaveril saatjaks. Elmar Maldre deklameeris Mall Pähna luuletuskogust „Armastus ei väsi iialgi", teisena Salme Ekbaum esitas oma uuest luuletuskogust „Lupiinid, lupiinid" luuletuse „Nii sain tuisuga tuttavaks" ja Eesti Kodu segakoor laulis K. Karuksi juhatusel kolm laulu.

Siis tuli jõuluvana, tuues nimeliselt pakke ja sellele järgnes kohvilaud maitsvate küpsistega, mille oma perenaised olid küpsetanud.

EUROPEAN
SHEEPSKIN
COATS . . . at
WHOLESALE PRICES!
Ladies' — Men's
AS ILLUSTRATED

LADIES
Reg. $975 ..... $550

MEN'S
Reg. $650 ..... $395

Müüakse kõigile.

Hoiduke jaemüügi hindadest ja säästke sadu dollareid ostes parimaid lambanahkseid mantleid, mis üldse kunagi Kanadasse imporditud.

Monday to Friday 9-6
Saturday 9-4
Qimpex Limited
448 KING ST. W.
at SPADINA 362-0083

OPTICAL STUDIO Ltd.
R. SCHMID, saksa optik
Suur valik euroopa prilliraame: Zeiss, Rodenstock, Metzler
Spetsialiseerunud contact lenside alal
1586 BLOOR ST. W. 1 tänav lääne pool Dundas'e subway'd
TELEFON 535-6252

RATAS OPTIK

247 Danforth Ave., Toronto, Ont. M4K 1N2

SOOVITAME PRILLE PARIMAS KVALITEEDIS
KÄEKELLADE MÜÜK JA PARANDUSTÖÖD

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA

Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.

M. WAYNE HAMILTON
Funeral Director

733 Mount Pleasant Rd.
(lõunapool Eglintoni)
Helistada tel. 489-8811 ● 489-8002

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS

362 Danforth Ave.
Toronto, Ont.
M4K 1N8

Tel. 466-1951 või 466-1502
Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.
Kunstkäsitöid kinkideks: ehted, merevaik, nahktööd, puunikerdused, kersamüts.
Räägitakse eesti, läti ja inglise keelt.

KAASMAALASED!
Puhastan keemiliselt (steamcleaning) Teie divaanid ja toolid, vaibad seinast seina ja lahtised Teie oma kodus. — Hel. Erik Lokbik 447-9834

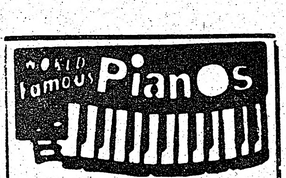

Hea klaver on eluaegne investeering!
Suur valik tunduva hinnaalandusega.
Ka rentimine.
Saadaval kõik muusika instrumendid.

REMENY

HOUSE OF MUSIC LTD.
553 Queen St. West, Toronto
M5V 2B6 ● Tel. 363-1966

Malmotüdrukud

Leida Leesmenti maailmakuulsuse võitnud võimlemise õppetegevus

Rootsis on miljon võimlejat, neist on 700.000 naised. Nii alustab Rootsi spordiajakiri „Svenska Idrott" (nr. 11/79) võimlemise harrastusest kirjutades. Ajakirjas leiab eriti ulatuslikult tähelepanu Malmöflickorna (Malmötüdrukud) nimeline moodne rütmiline võimlemine, mille juhiks on Leida Leesment.

Ajakirjas on vaadeldud mitmeid võimlemise vorme, massvõimlemist, koolivõimlemist, rütmilist võimlemist ja võistlusvõimlemist. Eriartikkel on pühendatud Malmötüdrukuile pealkirja all „Malmö flickorna mera kända utomlands än i Sverige" (Malmötüdrukud rohkem tuntud välismaadel kui Rootsis").

Öeldakse, et Malmötüdrukud on suures joones vaadatuna tundmatud Skånest põhjapoolses Rootsis.

Aga välismaal on neil laialdane kuulsus, kuna siiani on nad külastanud 23 maad 70 korda tehtud turneel, neljas maailmaosas.

Kuna on tõenäoline, et Malmötüdrukud või osa neist on seotud ESTO-80 festival-gala kavaga, siis anname edasi mõned osad ajakirja kaastöölise ja Leida Leesmendi vahelisest vestlusest.

Leida Leesment oli naeratanud, kui ajakirjanik oli temalt küsinud, mis on tema eesmärgiks teha Malmötüdrukuist. L. Leesment oli vaadanud oma Malmö juures asuva villa aknast välja laineteharjalisele Öresundile, kus sügise tuul valmistus esimeseks tormiks ja oli siis vastanud tasakesti:

„Ma ei taha enam midagi, kõik on juba tehtud."

Ta oli 26 aastane, kui koos oma perekonnaga pages sõjaskannatanud venelaste poolt okupeeritavast Eestist Rootsi. Ta tuli paadis üle Läänemere väike käekott käeotsas, kus tal oli ruumi ainult väiksemaiks armsamaiks asjadeks.

Ta oli võrkpallitäht juba Eestis, arendas enese võimlemisõpetajaks ja sai Ernst Idla tippõpilaseks. See oli 1944.

Kaheksa astat hiljem kolis ta oma abikaasaga Malmösse.

Ta kirjeldab oma algust:

„Olin koos „Raska flickor" nimelise grupiga ja katsusin seal välja arendada oma ideesid omal viisil, et näha võimlemist oma silmadega. Aga ta ei saanud mingit vastust oma otsinguile, mitte väiksematki uuendust seniõpituile lisaks tuua.

1954. aastal ta oli koos oma 19 tüdrukuga otsustanud minna oma teed ja ta asutas Malmöflickorna nimelise grupi. Ja 25 aastat hiljem on ta vanaema ja näeb lapsi ja lapselapsi saavat uuteks Malmötüdrukuiks.

Üks ta esimesist õpilasist meenutab algusaastaid.

See oli raske aeg. Neil oli probleeme ruumidega ja rahaga, pianistiga — just kõigega. Kestis kaua enne kui neid hakati tõsiselt võtma, liiga kaua, arvab ta.

Kui kohapeal võttis kaua aega tunnustuse saamine, siis rahvusvaheline kuulsus kasvas väga kiiresti.

Olles ainult neli aastat vana tuli Malmötüdrukuil läbi teha peanumber jalgpalli maailmameistrivõistlusel Malmös. Sakslased said nende esinemisest nii võlutud, et kutsusid grupi Frankfurti spordiajakirjanike Pressipeole. Sellele järgnes edu — ja pärast seda on kutseid üle maailma olnud järjekorras ootamas, et saada külalisteks Malmötüdrukuid oma demonstratsioonidega.

Leida Leesment ise usub, et nad on parimad maailmas pallidega, lintidega, muusika, rütmi ja lauluga, kuna inimesed väljendavad oma elurõõmu liigutustega.

L. Leesmendile on võimlemine muidugi tegevus, mis peab olema ilus ja kaunis vaatamiseks.

Tüdrukuile peab see meeldima, mis nad teevad, publik peab teadma kuidas esitatav vibreerub ilust, osavusest ja kehade rõõmust, liikumise harmooniast.

Tänaseni on grupp teinud üle 70 reisu 23-le maale neljas maailmaosas. Viimane tänavu Taivanisse. Nende treeninguvõimalused on nüüd paremad, kuigi pole veel ideaalsed, harjutused toimuvad 33 tundi nädalas, 4—5 tundi igal õhtul.

L. Leesment meenutab kõrgpunkte, mil välisreisidel oli Ameerikas läbimurre, kui Ed Sullivan Show kaudu neid tutvustati 40 miljonile ameeriklasele.

1965. a. Viinis gümnastraadal viimasel õhtul, kui ta istus TV-aparaadi ees oodates spordiajakirjanike hääletust parimaks tunnustatavale grupile, nad karjusid rõõmust kui öeldi, et Malmöflickor on parim grupp kogu maailmas.

LEIDA LEESMENT

Vestluse lõpul vastab L. Leesment siiski alul antud küsimusele, mis on tema kavatsus tüdrukutega teha. See on anda kõigile noortele tüdrukuile elustiil, tunda rõõmu, et koos viljeleda rütmilist tegevust — ja sellega on tüdrukud hästi hakkama saanud.

Selle 25 aasta jooksul on olnud 768 esinemist Rootsis ja välismaal, 87 neist eksklusiivseil õhtuetendusil. On tehtud 71 reisi 23 maale, 16 Euroopasse, ülejäänud Aasiasse, Lõuna- ja Põhja-Ameerikasse. On esinetud üle 80 korra televisioonis, neist neli korda Ed Sullivani Shows. On antud 37 demonstratsiooni internatsionaalseil võimlemispidustusil ja kongressidel, nende hulgas neli korda gümnastraadadel. Seitse korda on esinetud Lääne-Saksamaal „Sport Press Festival'il', kaks korda on esinetud maailmanäitustel, New Yorgis ja Osakas.

Nüüdseks on olemas nii suur eliitgrupp, et võib saata kahte kohta samaaegselt esinema.

Kuid Leida Leesment usub, et kui tal on ESTO-80 festival-gala organiseerimisel abi vaja, siis on sellest tuhandelisest noorteperest tal vajalikult abilisi võtta.

Äsjasel Toronto külastusel oli tal kaasas üks Malmötüdrukuist, kes demonstreeris seda kava, mida L. Leesment on juba koreograafiliselt omale kujundanud.

FINN-AUTO

Teen kõiki mehaanilisi parandusi (mitte keretöid)

3323 Danforth Ave. Tel. 691-9553

RISTO SAARENVIRTA

OLD MILL TAILORS

7 RIVERVIEW GARDENS, TORONTO

(1 plokk läänepool Jane'i, Bloori lähedal)

TEL. 769-9535

DAAMIDELE ja HÄRRADELE ÕMBLEMINE TELLIMISTE JÄRGI

RUDY SCHNEIDER

RAAMATUID

müügil

„VABA EESTLASE" TALITUSES

	Hind $	Saatekulu ¢
Hanno Kompus — Kustutamata nälg kunsti järele	11.—	35
L. Wahtras — Liivaklass	2.50	15
Enn Nõu — Vastuvett	5.—	40
Anna Ahmatova — Marie Under — Reekviem	3.50	35
H. Michelson — Kodumaalt võõrsile	10.—	50
H. Michelson — Skautlikul teel	3.—	35
H. Michelson — Noorsootöö radadel	4.30	35
H. Michelson — Eesti radadelt	9.—	35
Triinu" üksiknumbreid	1.50	
Estonian Official Guide	5.—	40
Paul Laan — Mõttelend — Pilte ja peegeldusi	5.—	25
Karin Saarsen — Lohengrini lal kumino	4.50	15
Herbert Salu — Utoopia ja futureloogia	4.50	25
Eduard Krants — Lumelilitlased (luuletuskogu)	3.—	15
Ilona Laaman — Mis need sipelgad (luuletuskogu)	3.—	15
A. Kubja — Kadunud kodud — mälestused	4.—	25
A. Kubja — Mälestusi kodusaarelt	2.—	20
A. Kubja — Palukesed	1.50	20
E. Uustalu ja R. Moora — Soomepeisid 426 lk. + 64 lk. fotosid	14.—	85
Leho Lumiste — Alamuse Andros — biograafiline jutustus kirjanik Oskar Lutsust	0.65	40
L. Lumiste — Atlandi aknal	2.10	40
L. Lumiste — Killad külas	5.30	40
A. Vomm — Ristsõnad I	2.50	20
A. Vomm — Ristsõnad II	2.25	20
A. Vomm — Ristsõnad III	2.25	20
A. Vomm — Ristsõnad IV	2.25	20
Ants Vomm — Minu hing (luuletuskogu)	20.—	40
Ants Vomm — Varjud (luuletuskogu)	3.—	30
K. Eerme — Surnud laevad ja elavad mälestused	1.50	15
K. Eerme — Päevata päevad ja ööta ööd II	4.—	40
S. Ekbaum — Ajatar (luuletuskogu)	4.—	30
Aarand Roos — Jumalaga, Kars ja Erzurum	4.—	30
J. Pitka — Rajusõlmed	8.80	40
A. Käbin — Vaim ja muld	5.—	40
Urve Karuks — Kodakondur (luuletuskogu)	6.—	20
H. Oja — Koputused eneses (luuletuskogu)	1.50	25
H. Oja — Tunnete purdel (luuletuskogu)	2.75	25
A. Küng — Mis toimub Soomes?	14.—	50
Aarand Roos — Juutide kuningas Tallinnas	6.—	40
E. Sanden — Mitme näo ja nimega	12.50	50
E. Sanden — Loojangul lahkumine Tallinnast	16.20	50
E. Mänd — Aastate pärand (kolmas valimik vaimulikke vaatlusi)	8.—	50

RAAMATUID LASTELE:

Ilme Ivandi — Pargi	2.50	35
Kalevipoeg — Õppe- ja tööraamat lastele	2.50	50
Õpeta mind lugema I — (Õppe- ja tööraamat eelkooliealistele lastele värvitrükis)	3.—	40
Õpeta mind lugema II — Õppe- ja tööraamat eelkooliealistele lastele värvitrükis)	4.—	40
Eesti keele Harjutustik I	2.25	35

Puhast valet sisaldav võrukaelalugu

16.

Lindsten laiutas käsi ja hakkas suure häälega kaeblema:

— Ai ai ai, voi, voi, voi! Samas ta osutas sõrmega Vuotilaisele ja jätkas oma kiunumist.

Tüdruk näis aru saavat, et sõrmega osutatud mees on haige. Naeratus levis neiu näole nii veetlevana, et Vuotilainen ei mäletanudki enam, kust kohast ta pidi haige olema. Tüdruk eemaldus kõrvale ja vedas leti alt välja raamatu, tuli sellega meeste juurde ja avas raamatu nende ees.

— Mis kuradi anatoomia raamat see on, imestas Vuotilainen raamatut silmitsedes. — Trükist ei mõista pagangi aru saada, kuna tähed on sellised makedoonlased või mis harakavarbaid nad kasutavadki. Aga pildid on rüvedad.

Vuotilainen näitas sõrmega leheküljele, kus toretses joonistatud naise keha ümarate rindadega ja suguelunditega. Mitmel pool pildil leidus numbreid, kõrval olid numbrid koos selgitava tekstiga.

— Sina vaatad hoopis valest kohast. Ega sina niisugune ole, et tutt valutaks. Kui siin näitad sobiva numbri, saaksid satikasalvi. Aga pöörame lehekülje edasi.

Vuotilainen jätkas käsukohaselt lehitsemist. Üks anatoomiline joonistus teise järele välgatas mööda, kuni tuli vastu mehe pea, sellelgi ümberringi numbreid. Lindsten hakkas jälle aietama. Ta näitas otsmikul olevale numbrile, hakkas uuesti kaeblevalt kiunuma ja näitas siis sõrmega Vuotilaise otsmikule.

— Da, aspirina, aspirina, naeratas tüdruk ja eemaldus, et tuua väikest tabletitoosi. Lindsten maksis ostu Vuotilaise eest. See võttis kohe tableti välja ja hakkas ringi vaatama veekarahvini järele.

— Kus pergele siin vett on?

— Voda, ütles Lindsten tüdrukule. — Voda, klunk, klunk, klunk! Ta tegi samas joomist kirjeldavaid liigutusi, nagu pistnuks tableti suhu ja joonuks sellele klaasist vett peale. Kindluse mõttes ta joonistas taskust võetud paberilehele veeklaasi meenutava pildi ja kirjutas veel klaasis lainetava vee peale H2O.

— A, voda! Tüdrukul oli abistav iseloom. Ta võttis riiulilt tühja pudeli ja jooksis apteegi uksest tänavale. Sõbrad jäid juhmistunuina järel vaatama.

— Kus pagan talle nüüd nii kiire hakkas, imetles Vuotilainen.

Kulus paar minutit. Tüdruk saabus tagasi ja ulatas pooleli täidetud veega pudeli Vuotilaisele.

— Kiitos (tänan)! sai see soome keeles suust, lükkas paar aspirini kurgulakke ja jõi pudeli peaaegu tühjaks.

— Küll oli apteek, imestas Vuotilainen kui jälle tänaval oldi. — Kust see plika käis vett toomas? Kas apteegis siis vett ei olegi?

— Ei näinud olevat, on väga vana maja. Võibolla ta jooksis naaberpoodi, kuna nii pea tagasi jõudis.

— Meil, jumala eest igasuguseid töökaitsiad ja muud bürookraadid sulgeksid kohe sellise töökoha, kus vett sees ei ole. Apteegist rääkimata, „jutlustas" Vuotilainen kodumaa olusid idealiseerides. — Aga mis pildiraamat see õige oli?

— Kas nüüdki veel ei mõista? See on päris hea ja sobiv süsteem. Seda tarvitatakse kuna Venemaa on suur ja lai, ühed oskavad lugeda ja teised kirjutada, kuid kolmandad ei kumbagi. Muidugi ei peaks neid enam kiruma, sest siin on hariduse ja koolitase nüüd üsna kõrge. Aga pildiraamat on vanade aegade jäänus, kuid pole praegusel moodsal ajal kuidagi naeruväärne. Kui sinul käsi valutab, siis lähed apteeki ja otsid üles käe pildi ja sellest valutavast kohast näed, milline raviminumber on sellele kohale antud. Ja kõhuga ning peaga on sama jutt. Ja tutilegi oleks ravim, kui sinul see oleks. Kuid küll sinu suguomadusele oleks vastav pilt numbritega leidunud.

— Kuid sa maksid aspirini eest, imetles Vuotilainen. — Kas siin siis ravimid ei olegi kõigile tasuta?

— Niiviisi meil Soomes kõik seda usuvad, aga usk ei ole teadmise vääriline. Haiglais ja polükliinikuis on ravimid küll tasuta, aga apteegist nõutavad tavalised ravimid maksavad ja hinnavahe ei ole eriti märgatav meie hindadega. Väike vahe küll on olemas, sest siin ei maksa haigusekindlustus enamuses neid ravimeid nagu meil. Paljusid ravimeid on pidevalt raske saada ja tõeliselt heade läänemaiste ravimite hinnad on seamoodi kallid, sest neid saab sageli ainult mustalt börsilt, teadis Lindsten.

o o o

Hotelli vestibüülis oli Ants neid ootamas.

— Kas sa käisid turul?

— Oldi seal ja müüdi hästi! Meil oli suurepärane müügikoht. Aga äri- ja ametiaeg lõppes nii varakult, et suurem osa kaubast jäi lattu, teatas Lindsten.

— Mina ostan lõpud! Mul on Igor ja Mstislav kaasas. Me ostame kõik ülejäänud asjad. Läheme sinu ruumi, nad tulevad järele.

Lindsten võttis oma võtme ja läks Vuotilaisega lifti poole. Antsu polnud enam kusagil näha, aga ta oli juba Lindsteni ruumi ukse ees ootamas kui mehed sinna jõudsid. Ants libistas end koridorist ruumi, aga jäi päris ukse vahele. Tema vaade keerles mööda seinu ja peatus lõpuks õhuvahetuse ventilaatorile, mis oli otse ukse kohal. Ta vedas tooli ventilaatori alla, võttis seljast kuue ja selle kaeluseservast paar nööpnõela. Tolile tõustes ta asetas kuue ventilaatori ette ja kinnitas riietuseseme nõeltega tapetile.

Ants laskus toolilt, vedas oma taskust kortsunud paberilehe ja kirjutas sellele: „Võib olla, et kaamerad. Mõnikord on. Parem katta need."

Lindsten oli juba tõstnud oma mõlemad kohvrid voodile, kui ukselt kuuldus esiteks kaks kiiret koputust ja hetke pärast veel kolm lööki. Ants avas ukse ja sisse veeres suurekogune dzhiinpükstes ja Tappara* kuues ning habemesse kasvanud näoga sõber. „Igor", kirjutas Ants lakooniliselt oma paberile ja näitas teksti Vuotilaisele.

Reisikohvris olev kaup oli juba Lindsteni poolt jagatud voodikatele korralikesse, iga liik omaette hunnikusse. Värvirikkad kaelasallid pani omanik siiski kohvrisse tagasi.

Ametialase asjatundmisega Ants, Igor ja Lindsten alustasid kauplemist. Vuotilainen jälgis kõrvalt. Ühtki sõna ei vahetatud, ainult pliiats ja paberileht olid kasutamisel. Lindsten tõstis riietuseseme teise järel nähtavale. Ants kirjutas paberile pakutava hinna. Lindsten noogutas kui oli sellega nõus ja ulatas riietuseseme Igorile, kes omalt poolt heitis kauba akna kõrval asuvasse tugitooli.

Mõnikord ei rahuldanud pakutud hind Lindsteni. Siis ta kirjutas omapoolse hinna paberile, sellejärel Ants omalt poolt noogutas peaga kui ta sellega nõustus. Mõnel puhul tingiti ühe ja teise poolt mitu korda enne kui lahendus leiti ja kokkulepe saavutati.

Äkki Lindsten lõpetas ja kirjutas Vuotilaisele lipaka: „Too omad asjad. Parem on kui korraldame kõik samal ajal". Vuotilainen noogutas nõustuvalt ja läks oma asju tooma.

Umbes tunni aja jooksul oli kõik müüdud. Igor oleks soovinud osta Vuotilaise ülikonnagi, aga see keeldus ja raputas pead. Erilisele paberilehele oli kirjutatud iga riietuseseme või asja hind. Vuotilainen ei võinud jätta omaette imetlemata uusi hindu mis anti arvutile, ühekordse täitega tulesiüütajaile ja gondoomidele. Need hinnad ületasid viiekordselt nende hinna Soomes.

(Järgneb)

* Tampere hokimeeskonna nimi

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1002, Royal Trust Tower
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

ADO PARK, Q.C.
HETHERINGTON, FALLIS
&
PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. 363-4451
Õhtuti 447-2017 või 929-3425

TED ROLAND LAAN
advokaat-notar
133 Richmond St. W., Ste 705
Toronto, M5H 2L3
Tel. 364-7072

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
55 University Ave., Ste. 600
Tel. 862-7115
Toronto, Ont. M5J 2H7

VABA EESTLANE

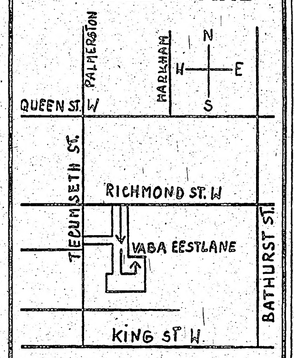

„Vaba Eestlase" toimetuse ja talituse asukoha plaan

TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast reedeni kella 9—4-ni.

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675

Toimetajad kodus väljaspool tööaega:
Karl Arro 482-0242
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:

üks tolli ühel veerul	$3.50
esiküljel	$4.—
tagaküljel	$3.75

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:

1. Vaba Eestlase talitus
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont.
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6495
2. Mrs. Leida Marley
149 Bishop Ave.
Willowdale, Ont.
Telefon: 223-0080

ARSTID

ALLAN G. OOLO, D.C.
DOCTOR OF CHIROPRACTIC
North Scarboro Professional Centre's, 3420 Finch Ave. E. (Warden'i juures) Scarboro, Ont. M1W 2R6
TELEFON 497-4802

LEO KANN, D.C.
DOCTOR OF CHIROPRACTIC
212 Dinnick Cr.
Tel. 489-0562

Toomas Õunapuu

Üksikud eestlased veetleval Bermuudal

Saareriik, kus kogu elu on puhkus ja majadel ei ole numbreid

On olemas üks vana eesti kõnekäänd, et ükskõik kuhu maailmanurka sa reisid, ikka leiad sealt mõne eestlase eest. See kehtib ka selle väikse saare Bermuuda kohta, kus ei ole mitte üks, vaid kuus eestlasest elanikku.

Esiteks te võite küsida: Kus on Bermuuda?

See ei ole mitte Bahama lähedal, sest Nassausse siit on 911 miili kagusse. Bermuuda asetseb Atlandi ookeanis 508 miili Cape Hatterast Põhja-Karoliinast idas. New Yorki on 774 miili, Torontosse 1125 miili, Halifaxi 868 ja Londoni 3345 miili.

Bermuuda on teine enim isoleeritud asustatud saar maailmas.

Õigesti rääkides ta pole mitte saar, vaid umbes 140 saarest koosnev ahelik, ulatudes 21 miili pikkuseni ja laiemast kohast kahe miili laiuseni.

Kogu pindala on 21 ruutmiili. 57.000 elanikuga, väljaarvatud külastajad, on see üks tihedamini asustatud ala maailmas.

Bermuuda saared on kunagise vulkaani poolt tekitatud ja need koosnevad laavast, korallist ja liivasest lubjakivist. See on laugjas viljakas maapind sinise ja türkiisivärvilise veega, roosade liivarandadega, lopsaka rohelise taimestikuga ja valge katustega ehitustega.

Seda tasapinnalist maastikku, mille kõrgeim tipp on 259 jalga merepinnast, kaunistavad rohke valik värvirikkaid lilli; banaanid, apelsinid, sidrunid ja mitmed muud lähistroopilised puud annavad omapära sellele maastikuvaatele.

Bermuudas on ka mõned väiksed kahjutud kameelonile sarnased sisalikud, kardinalid, sinilinnud ja väiksed vilistavad konnad, kelle rohutirtsu hääl on eriti märgatav suveõhtuil. Üks saarte iseärasus on, et saarel ei ole usse.

Seal ei ole ka jõgesid ega allikaid. Saar on täiesti olenev vihmasademeist. Oma veevajaduseks kogutakse vihmavett majade valgeilt katustelt ja hoitakse majade all olevais tankides.

Saare kliima on lähistroopiline. Keskmine temperatuur on veebruaris, saare külmemal kuul 19° C ja augustis, mil on saare kuumem kuu 30° C. Niiskus on siiski mõnikord kõrge ja teeb kuumuse märgatavamaks.

Bermuuda avastati 1503 hispaanlase Juan de Bermudez'i poolt, kes andis oma nime saarele. Hispaanlased siiski ei asustanud saart.

Inglismaal tunti Bermuudat Kuradite saare nime all, olenedes selle ohtlikest karidest ja hurrikaanidest, mis põhjustasid rohkesti laevaavariisid. Navigaatorid katsusid hoiduda saartest samase kartusega nagu katkust. Siiski, 28. juulil 1609 „Sea Venture", üheksast laevast koosneva grupi lipulaev, mida juhtis admiral Sir George Somers, olles Inglismaalt teel Virginiasse, läks tugeva tormi tõttu teistest lahku ja mehed maandusid saarel. Sellest peale on saar kuulunud Inglismaale.

Elu Bermuudal on kerge ja puhketundeline.

See väljendub ka sõidukiiruses, mille piiriks on 20 miili tunnis, kusjuures määruste rikkujaid karistatakse karmilt.

Sama on märgata ka ärides, kus kedagi ei kiirustata ostma ja restoranides ning kõrtsides, kus kedagi ei õhutata sööma ega jooma. Iga inimest lastakse teha just seda, mida ta tahab teha tema enese poolt valitud tempoga.

Majadel ei ole numbreid. Inimesed leitakse tänavate ja maja nime järgi. Nimede hulgas on „Shangrila", „Wits End", „Whodathunkit", „Oh-la-la", „Yoo-hoo" ja „Yoo-hoo-too".

Rannad on ilusad ja vesi puhas ning selge. Ujumine, mitmesugune veesport, kalastamine, purjetamine ja veesuusatamine on võimalik igale nautimiseks. Bermuuda saared on kuulsad ka oma tennise ja golfimängimise võimalustega.

Saart on nimetatud üheks ilusamaks kohaks maailmas. Samuti kohaks kus võib lõtvuda tänapäeva maailma kiirustavast pingelisest elurütmist. Kõigile, kes tahavad sellest vabaneda, neile on Bermuuda saared ideaalsemad.

Selle kauniduse ja ilu keskel on saar saanud koduks ka mõnele eestlasele.

Esimene tuntud eestlane, kes asus Bermuudasse on Linda Schmieg. Ta on sündinud Tartus, õppis Tartu ülikoolis. Ta abiellus mehega, kes teenis USA mereväes ja nad asusid pärast II maailmasõda Bermuudale elama.

Ta abikaasa suri kümme aastat tagasi ja nüüd ta elab vaikset pensionärielu. Tema kontaktid on sõpradega USA-s, Austraalias ja Eestis. Tal on kontakt ka oma korporatsiooni korp! Amicitia õdedega. Ta peab Bermuudat suvel liiga kuumaks, kuid on kohanenud saare elustiiliga.

1967. a. jõudis saarele Toomas Kübarsepp. Ta on sündinud Eestis, kuid kasvas Itaalias ja tuli Bermuudasse kui veinistjuuard, kellena ta praegugi töötab Elbow Beach hotellis. Kasvanud üles Itaalias, pole Toomal palju kontakte eestlastega väljaspool perekonda ja paari kohalikku eestlast. Toomas naudib loodust ja Bermuuda komplitseerimatut elustiili, samuti tennist ja ilusaid tütarlapsi rannal.

Inez Saarekivi on sündinud Tallinnas ja elab praegu New Yorgis oma abikaasa Elliott Epsteiniga. Ta sai oma hariduse Torontos ja on lõpetanud Ontario College of Arts.

Tal on koos abikaasaga väga edukas kommertsiaalse kunstialane ettevõte New Yorgis, mis võimaldab tal peaaegu kuus kuud aastast veeta Bermuudal.

Tal on majesteetlik, tellimisele ehitatud kodu ookeani ääres. Ilu, rahulikkus ja kerge ligipääs New Yorgile mõjutas teda valima Bermuudat oma teiseks koduks viis aastat tagasi.

Mina olen kõige uuem eestlane Bermuudas. Sündinud Rootsis ja kasvanud Torontos, jõudsin ma siia 1978. aastal, et töötada advokaadina Bermuuda valitsuse juures. Olles töötanud advokaadina viis aastat Torontos, leidsin ma siinse elurütmi ja töötempo aeglasema ja rahulikuma. Bermuuda võimaldab mulle rohkeid võimalusi mitmesuguseks sportlikuks tegevuseks, lugemiseks ja kirjutamiseks. Ka on saarte ilu ületamatu — ja Toronto on ainult kahe-ja-poole tunni kaugusel. Bermuuda on andnud mulle erineva elustiili senikauaks kuni ma pöördun tagasi Toronto „reaalsesse" ellu. Töötamine Bermuudas on mulle kasulik ka selletõttu, et saarel ei ole mingit tulumaksu. Mida ma teenin, kuulub maksustamata mulle.

Kas külalisena või elamiseks, Bermuuda on imeilus koht, ja siin on mõned kaasmaalased, kes ütlevad igale eestlasele tere tulemast, nii et tunned end nagu kodus selles vaikses maailmanurgas.

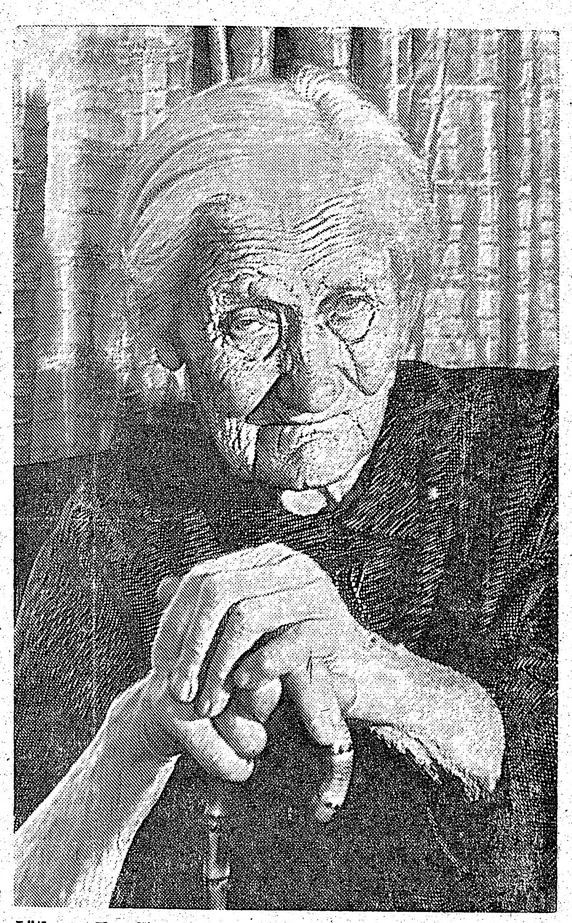

Lätlanna Ilze Strumanis saabus mõned aastad tagasi 90-aastaselt Kanadasse ja on kahtlemata üks vanemaid immigrante, kes Balti riikidest siia saabunud. Kunstipärane foto on lätlt fotograafilt Janis Ligers'ilt, kes on saanud selle eest auhindu ning see on Kodak'i fotonäitusega rännanud läbi kogu Kanada. Auhinnatud foto oli äsja esitatud Eesti Kunstide Keskuse poolt korraldatud Balti fotonäitusel.

BERKLEY STEREO & TV
128 Queen St. South, Centre Plaza Streetsville, Mississauga
Ostke Panasonic, Hitachi, Quasar ja Optonica TV ja stereod
3 aastane garantii, sisseseadmine ja kojutoomine tasuta.
Helistage 826-4846
ERIK TANNER ja TOOMAS SOOTS

Kohalikud telefonikõned makustamisele

TORONTO — Viimasel aastakümnel peetakse kanadalasi kõige enam telefoni kasutavaks rahvaks maailmas, kes kasutavad keskmiselt kõige kauem aega telefoniga rääkimiseks. Kuid nüüd on Bell Canada saanud omale idee, et nagu kaugekõnede puhul, tuleksid ka kohalikud kõned maksustamisele Ontarios ja Quebecis.

Bell Canada on juba küsinud valitsuselt nõusolekut senise süsteemi ümbermuutmiseks, kus tuleks arvestamisele kõnede arv, nende kestvus ja päevane aeg, mil kõned on tehtud. Praegu on ainult kaugekõned olnud selliselt arvestatud, kuna kohalikud on hõlmatud teatud kuumaksuga, mis on Torontos olnud viimastel kuudel $8.55 tavalise telefoni puhul.

Sellist kohalike kõnede maksustamissüsteemi kasutatakse mitmes keskuses Ühendriikides, kuid Torontos oleks sellel otse revolutsioonilised tagajärjed. Eriti haarab see koolieelisi noori, kes peamiselt „elavad" telefon kõrva ääres ja pensioniealisi, kellele telefonivestlus on osaks tema päevaprogrammist, pealegi kui liikumine pole tervislikel põhjusil enam kerge.

Bell Canada arvab, et see süsteem oleks õiglasem, kuna telefoni abonent maksaks selle eest, mida ta tõeliselt on kasutanud. Praegu pole sellele süsteemile üleminek siiski lähemate kuude küsimus, vaid ettevalmistuste aeg võib kesta kuni 1981. ehk isegi 1982. aastani. Kogu süsteemi ülekanne raalile on väga komplitseeritud, sest tulevikus peavad masinad mõõtma, millal päeva kestel ja kui kaua on kõne kestnud. Enne kui provintsi ulatusega süsteem rakendatakse, valitakse kaks katselist keskust, üks erinevas provintsis, kus elanike arv on 50.000—100.000 ringis ja tahetakse näha, kuidas uus süsteem töötab. Kui need tulemused pole vastuvõetavad, jääb praegune süsteem tõenäoliselt kehtima.

Neljavärvi-trükis
HIIUMAA KAART
$4.—
SAAREMAA KAART
$5.—
Kaartide mõõtkava 1:200 000
Müügil „Vaba Eestlase" talituses
Kaarti kahjustamise vältimiseks
postiga ei saadeta

Toetasid EKN-u tegevust

Eestlaste Kesknõukogu Kanadas rahvuslikku tegevust on alanud uuel tegevusaastal, oktoobrist kuni 16. novembrini 1979. a. oma panusega majanduslikult toetanud alljärgnevad kaasmaalased:

H. ja E. Aavik, Therese Adler, K. Akkerta, V. Alajan, Valter Allase, B. Alvet, Johannes Anton, Karl Ardam, Ida Areneem, Eduard Aru, Aino Asor, Jüri Auksi, Hilja Aun.

Maria Berendson, R. Edari, Manivald Eelnurme, Hilda Eerme, J. Eilau, Heino Elken, Mati Epner, Fr. Gübeli.

August Haabniit, Johannes Haar, Vallo Haljaste, Edith Heidman, Fred Heinsar, Leida Helde, A. Hess, Raivo Hiielo, Maria Hindre, Jaan Hion, Leida Homits.

J. ja E. Ilmas, Renate Intson, Kaarel Irs.

E. ja L. Jakobson, Eerik Joasaare, M.L. Joasaare, A. Jomm, Linda Järvalt, Edgar Järvis, Gustav Jürgens.

Dagmar Kaasik, Astrid Kaigas, Richard ja Õie Kaimre, Ülo Kaldma. T. Kalm, Edgar Kalvik, Viiu Kanep, Kristjan Kangro, K. Kangur, A. Karu, Fanny ja Heinrich Karu, Meta Kasak, Alfred Kask, Eduard Kask, Leo Kask, Alice Kattemaa, H. Aime Kaur, H. Kelbre, Ants Kerson, H. ja I. Kesker, Niina Kivi, Ayo Klaas, Jaan Klaas, Rahel Olbrei Kompus, Jaan Konze, L. Koobas, Fred Kraav, Felix Krabi, Jaan Krabi, Kaarel Krabi, Julius Kruuk, R. Kulama, P. Kunstimees, Eino Kuris, J. Kurvits, K. Kurvits, Alfred Kuus, J. Kõrgema, Ella Kõrgemets, Alex Kängsepp, Veronika Köbler, Konstantin Küng, Juhan ja Hilja Kütt.

Hella Laarne, H. Lahe, R. Lall, Vilma ja Edgar Landers, Johannes Langel, Ivar Laurimaa, Voldemar Lehtmets, Alfred ja Hella Leivat, Martin Lepik, Oskar Lepik, O. Lepik, V. Lepmets, Helgi Leppik, E. Liigand, Kustas Liivamägi, A. A. Linari-Linholm, Endel Lindaja, G. Lindström, Armanda Linnamägi, Rudolf Lipp, Linda Loigu, H. Loorits, A.A. Lukk, Hilda Luukas, Leida ja Juhan Läte, Rein ja Anne Läte.

Leida Madisso, Vold. Maitloo, Aleksander Mardimäe, Linda Meema, Magda A. Mesila, Ed. Metssalu, Ed. Miil, E. Milliste, H. Moks, Montreali Eesti Selts, V. Musta, Hedvig Mutso, H. Mäeots, V. Mändvere, F. ja V. Möller.

A. Nahksepp, Ivar Nippak, Kaare Norralt, August ja Aide Nüüd. Karl Ollino, Rudolf Olljum.

Juhan ja Helmi Pajur, Artur Pakri, Taimo Pallandi, Kiira Palmer, Konstantin Palo, Kalju Pedaja, E. Pehme, Aino Pello, Elli Peterson, Helen Peterson, Werner Peterson, M. Pihlak, Robert Piir, R. Piirvee, Ülo Pikkov, Leo Pirosok, Kaljo Priidik, F. Pruul, E. Potsepp, Martin Puhvel, Maria Pulst, Alice Päri, Ilse Pärn, Joh. Pärn, Tiiu Pärnsalu, Olga Pääbo.

O. Raidlo, R. Randes, Arvi ja Leida Randlepp, Aadu Randpalu, U. Ranne, Salme Raud, Karl Raudsepp, Veronika Raudsepp, August Reesalu, E. Reial, Jüri Reial, A.E. Reili, R. Remmel, A. Remmelkoor, Ed. ja O. Riisna, Salme Riives, Rich. ja E. Ritsing, Jaak Roand, Johannes Roosimägi, Albert Roost, A. Rätsep.

Alice Saage, A. Saar, Hilja Saar, Joann Saarniit, E. ja M. Seeba, H. Sepp, J. Siig, Erna Sildva, Helmi Sillamaa, O. Silm, Pauline Sinberg Snieckus, R. Sinisalu, V. Sommers, V. Soomet, Jaan Soosaar, Ülo Soots, Alfred Sule, Aug. Sumberg, Linda Sutt, Alma ja Johannes Sünd.

Karl Taagepera, A. Tael, K. Tali, E. ja A. Tambek, Aleks ja Maimu Tamme, Ferdinand Tammer, Ed. Tammsaar, E. Tampõld, Johannes Tanner, Emilie Tapp, Alice Telmet, H. Teose, A.E. Tibar, Maris Tiik, Osvald ja Erika Timmas, Ed. Tobreluts, H. Toome, Juhan Toome, Hugo Toppi, Peeter Tõnisson.

Ed. Uduste, Albert Uustallo.

Andrus Vahtra, V. Vakepea, M. Valden, Riho Valiste, Johannes Wallner, Jaan Vares, Leida Varma, V. Vasara, Ülo Vastopä, T. Vellend, Endel Vesk, M. Veski, Oskar Viia, W. Viia, Arvid Vilms, Maret Wilo-Nirk, J. Vilumets, N. Virro, Benita Vomm, Elsa ja Adar Woode, Emil Vuks, Julius Vähi, Elmar Õiglane.

Toetuste laekumine jätkub.

Ahvi uuritakse maailmaruumis

MOSKVA — Nõukogude Liit saadab ahve maailmaruumi esimest korda koostöös Ameerika Ühendriikidega, tegi TASS teatavaks. Ahvid saadetakse maailmaruumi N. Liidu bioloogilise satelliidiga, kusjuures selle varustuse on andnud Ühendriigid. Ameerika teadlased võtvat osa uurimisest ahvide cardiovascular süsteemis.

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 3. jaanuaril 1980 — Thursday, January 3, 1980

KIRIKUD

TORONTO EELK JAKOBI KOGUDUS
Kirik: Redeemer Luteri kirik, (Bloor ja Indian Rd.)
Õp. T. Nõmmik, 501 Davisville Ave., Toronto M4S 1J2. Tel. 483-2478.

Pühap., 6. jaan. kell 5 p.l. KOLMEKUNINGAPÜHA jumalateenistus ja pühapäevakool. Laulab E. Pensionäride Klubi laulukoor Leida Pildi juhatusel.

Õpetaja kõnetunnid: igal neljapäeval kell 18.00—19.30 omas kodus. 501 Davisville Ave., Toronto ning igal esmaspäeval kell 18.00—19.30 Hamiltoni kiriklas, 3 Mapleside Ave., Hamilton, tel.: 527-0410.

TORONTO KOLMAINU EESTI EV.-LUT. USU KOGUDUS
Kirik: 619 Sherbourne St., Toronto (Sherbourne'i allmaajaam on kiriku kõrval).
Õpetaja O. Gnadenteich, 112 Fallingbrook Rd., Scarborough, Ont.
Telefon 698-7977 või 766-7853.
kantseleis, telefon 921-9417.

Uue-aasta ja Kristuse ilmumispüha JUMALATEENISTUS on pühap., 6. jaan. kell 1.30.

Kõnetunnid on iga kuu teisel esmaspäeval kella 6—8 kiriku kantseleis, telefon 921-9417.

TORONTO EESTI VABAKOGUDUS
Tel. 461-2077
362 Jones Ave., Toronto 6, Ont.
Jutlustaja E. Saraoja
20 Thorncliffe Ave., Toronto 6, Ont.
Tel. 463-6223

Pühapäeval, 6. jaan. kell 11 hommikul JUMALATEENISTUS. Kõneleb jutl. E. Kiil New Yorgist. Issanda surma mälestamine.

EESTI EV.-LUTERI USU PEETRI KOGUDUS TORONTOS
317 Mt. Pleasant Rd., Toronto M4P 2L1. Kiriku tel 483-5847
Õp. Oskar Puhm
84 Dinnick Cres., Toronto M4N 1L8 tel. 483-4103

KOLMEKUNINGAPÜHA JUMALATEENISTUS pühapäeval, 6. jaanuaril kell 11 hommikul. Teenib õp. Elmar Pähn. Solist Lydia Kööp. Orelil Aino Pähn. Piiblitund kell 10 hommikul. Pühapäevakool kell 11 hommikul.

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 13. jaanuaril kell 11 hommikul.

EVANGELISATSIOONI TEENISTUS kolmapäeval, 16. jaanuaril kell 7 õhtul. Kõneleb nõukogu liige Kalju Kaur.

PEETRI KOGUDUSE NÕUKOGU AMETISSE ÕNNISTAMINE pühapäeval, 20. jaanuaril kell 11 hommikul. Laulab Cantate Domino koor Charles Kipperi juhatusel.

NAISRINGI LOENGUÕHTU kohviga pühapäeval, 20. jaanuaril kell 5 p.l.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisipäeviti ja neljapäeviti kl. 6—8 õhtul.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
10 Lamport Ave. Apt. 307
Toronto 5, Ont. M4W 1S6
Tel. 961-8391
„VABADUSE KUULUTUSE" raadiosaated igal pühapäeval kell 8—8.30 p. l. WHLD 1270 kc.

Pühap., 6. jaan. kell 10 homm. pühapäevakool. Kell 11 homm. JUMALATEENISTUS, tervitusi koguduse nõukogult, Kalle ja Jaan Medri — duett. Kell 6 õ. JUMALATEENISTUS, kõneleb E. Toompuu, solist M. Krabi ja flööditrio.

ALLIANSS PALVENÄDAL
esmasp., 7. jaan.—12. jaan.: Koosolekud igal õhtul väljaarvatud reedel, kell 7.30
esmasp. Baptisti kog.
teisip. Evangeelses kog.
kolmap. ja neljap. Vabakog.
laup. Evangeelses kog.

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Stone Church, 45 Davenport Rd.
Jutlustaja Allan Laur,
141 Clark Ave., Unit 50 Thornhill, Ont. L3T 4P4. Tel. 889-8173.

Laup., 5. jaan. kell 7 õ. EVANGEELIUMI KUULUTUS, kõneleb Evald Kiil. Noored laulavad ja tunnistavad.

Pühap., 6. jaan. kell 2 p.l. JUMALATEENISTUS, kõneleb Evald Kiil, lauluettekandeid.

ALLIANSS PALVENÄDAL
esmasp., 7. jaan.—12. jaan.: Koosolekud igal õhtul väljaarvatud reedel, kell 7.30.
esmasp. Baptisti kog.
teisip. Evangeelses kog.
kolmap. ja neljap. Vabakog.
laup. Evangeelses kog.

Balti rahvaste enesemääramise õigus arutusele

Ühendriikide Senat kinnitas Esindajatekoja eeskujul üksmeelselt Balti resolutsiooni

WASHINGTON — Ühendriikide Senat kinnitas 20. detsembril üksmeelselt Balti resolutsiooni, mis kannab nimetust House Concurrent Resolution 200. Kuna Esindajatekoda oli Balti resolutsiooni juba varem üksmeelselt kinnitanud, siis on resolutsioon saanud Kongressi üksmeelse toetuse ja kinnituse. Resolutsiooni tähtsamateks punktideks on, et Ühendriigid taotlevad eeloleval Madriidi konverentsil Helsingi kokkulepete põhjal kõigile rahvastele enesemääramise õiguse võimaldamist ning juhivad N. Liidu tähelepanu nende uues kodakondsuse seaduses esinevatele väärnähetele.

Kongressi poolt vastuvõetud Balti resolutsioon antakse nüüd rakendamiseks Ühendriikide täidesaatvale võimule — valitsusele ja presidendile. Sel puhul organiseerivad Balti organisatsioonid balti rahvusgruppide hulgas kirjade saatmist Kongressi liikmetele, välisministrile ja presidendile,

et juhtida nende tähelepanu resolutsiooni praktilise rakendamise vajadusele.

Ühtlasi avaldatakse nendes kirjades tänu Esindajatekoja ja Senati liikmetele resolutsiooni vastuvõtmise eest.

H. Con. Res. 200 on nüüd juba kolmas Balti resolutsioon, mis on vastu võetud Ühendriikide Kongressi poolt. Esimestes resolutsioonides, mis võeti vastu 1965/66 ja 1975/76 aastatel taotleti tähelepanu juhtimist Balti rahvastelt röövitud enesemääramise õigusele ja Ühendriikide senise Balti poliitika kinnitamist, mis ei tunnusta Balti riikide okupeerimist N. Liidu poolt.

Nüüd kinnitatud House Concurrent Resolutsioon 200 on kaugeleulatuvama sisuga kui eelmised resolutsioonid, kuna see nõuab Ühendriikide valitsuselt kindlalt fikseeritud aktsioonide rakendamist.

Resolutsioonis kriipsutatakse eriti alla enesemääramise õiguse rakendamise vajadust Balti riikides, mille tulemusena see probleem ei kerki tõenäoliselt üles mitte ainult Madriidi konverentsil vaid ka teistel rahvusvahelistel nõupidamistel.

Vene punaarmee ujutas üle Afganistani

N. Liidu uus imperialistlik vallutusretk — Afganistani senine kommunistlik president mõrvati, tema asemele seati Moskva hüpiknukk

NEW DELHI — Moskva on toonud Afganistani lennuteel suured väeosad pärast seda kui N. Liidu punaarmee teostas Kabulis verise riigipöörde, mille tulemusena senine president Hafizullah Amini kõrvaldati ja mõrvati ja tema asemele seati Moskva-truu kommunist ja senine abipresident Babrak Karmal. Kabulist saabunud andmed on üksteisele vastukäivad kuid kogutud informatsiooni järele on venelased toonud Afganistani 50.000 sõdurit, kes kontrollivad kõiki suuremaid keskusi. Ühendriigid on N. Liidu uuest vallutusoperatsioonist ilmselt sügavalt häiritud ning president Carter mainis, et sellel aktsioonil on „tõsised tagajärjed" kuid ta jättis määritlemata, kas Ühendriigid lepivad ainult hoiatusega või alustavad N Liidu vastu mõnda aktsiooni.

Afganistani pealinnast Kabulist saabunud teadete kohaselt võtsid vene langevarjurite üksused aktiivselt osa Kabuli tänavatel toimunud võitlustest eelmise presidendi kukutamiseks. Riigipööre algas möödunud neljapäeval tankide üksuse saabumisega president Amini lossi ette, millele avati tuli.

Pealtnägijate jutustuse järele olid tankid mehitatud vene sõduritega, kelledele andis veel toetuse kiirelt kohale toodud vene kahurvägi.

Võitlus presidendi palee pärast kestis kolm tundi. Palee vallutamisel arreteeriti president Hafizullah Amin, kes mõisteti kohe „revolutsioonilise kohtu" poolt surma ja hukati. Teda süüdistati „kuritegudes „rahva vastu" ning nimetati teda Ühendriikide Keskluure Agentuuri (CIA) „lihunikuks". Tema asemele nimetati kohe uueks võimumeheks senine abipresident Babrak Karmal, kellele anti „revolutsioonilise nõukogu" presidendi tiitel ning valiti ta kohaliku kommunistliku partei peasekretäriks.

Hafizullah Amini kukutamine ja mõrvamine on läänеriikide vaatlejaile müsteeriumiks kuna Amin oli tuntud marksist, kes haaras kolm kuud tagasi võimu endiselt kommunistlikult presidendilt Noor Mohammed Tarakki'lt, kelle ta lasi mõrvata.

Arvatakse, et Amin ei tahtnud täita kõiki Moskva korraldusi ning venelased vajasid tema asemel Afganistani juhi kohale truualamlikku kannupoissi. Venelased on toonud Afganistani 50.000 sõdurit, kuna samal ajal on Afganistani piirile koondatud igaks juhuks veel viis vene diviisi.

Olümpia boikott päevakorral

Läänеriigid kaaluvad vastuabinõusid N. Liidu vägivallategudele

WASHINGTON — Ühendriikide valitsus kaalub oma liitlastega, milliseid vastuabinõusid tarvitusele võtta N. Liidu vastu Afganistani okupeerimise pärast. Kaalutakse kaubanduslike sidemete piiramist ja isegi olümpiamängudest loobumist. Mõningate andmete järele on vene punaarmeel olnud Afganistanis ägedaid lahinguid partisanidega ja neid toetavate Afganistani armee regulaarüksustega, mis on nõudnud mõlemalt poolt palju surmaohvreid.

Ühendriikide president Carter mainis, et punaarmee sissetungil Afganistani on „tõsised tagajärjed" ning ta kinnitas, et N. Liidu president Brezhnev valetas talle kui ta selgitas venelaste operatsioone Afganistanis.

Washingtonis mainitakse, et Ühendriigid kavatsevad suurendada oma relvasaadetisi Pakistani,

et tugevdada vastupanurinnet venelastele ja abistada Pakistani kaudu Afganistani vabadusvõitlejaid.

N. Liidule oli suureks üllatuseks vaenulik suur rahvademonstratsioon vene saatkonna ees Teheranis. Seni on ajatollah Khomeini suutnud rahva viha suunata ainult ameeriklaste vastu, kuid nähtavasti

ei suuda Teherani propagandamehed enam rahva eest varjata Moskva imperialistlikke plaane ja rahvas reageerib spontaanselt vene okupatsioonivägede sissetungile Afganistani.

Julgeolekunõukogu ultimaatum Iraanile

NEW YORK — Liitunud Rahvaste julgeolekunõukogu võttis vastu resolutsiooni, mis nõuab ameerika pantvangide vabastamist Teheranis 7. jaanuariks. Resolutsioonis kinnitatakse, et kui Iraani valitsus seda nõudmist ei täida siis kaalub UN Iraani vastu sanktsioonide rakendamist. Resolutsiooni poolt hääletas 11 riiki, kuna neli — N. Liit, Kuwait, Bangladesh ja Tshehhoslovakkia — jäid erapooletuiks. Maailmaorganisatsiooni peasekretär dr. Kurt Waldheim sõitis uue aasta esimesel päeval Teherani, et arutada seal pantvangide vabastamise küsimust. Tal oli kokkusaamine välisminister Ghotbzadeh'iga, kuid ajatollah Khomeini keeldus esialgu temaga kohtamisest. Arvatakse, et dr. Waldheimi sõidul Teherani on väga vähe tagajärgi.

Majandusteadlaste sümpoosion

Viimasel ajal tegevust taaselustunud Eesti Majanduslik Selts Rootsis on ESTO puhul plaanitsemas sümpoosioni tänapäeva Eesti majandusprobleemide üle. Üksikasjad loodetakse selguvat peatselt koos ESTO programmi lõpliku kuju võtmisega.

Sümpoosionil esinemiseks on pöördutud eriteadlaste poole ka teistes maades, kes on tegelenud kodumaa majandusolude jälgimisega.

Nalja

Kaks munka töötavad kloostri viljapuuaias.

— Kas usud, et saame elada veel ajal, millal mungadki võivad abielluda?

— Vaevalt et, aga võibolla, et meie lapsed juba võivad.

Üleskutse aktiivseks panuseks

(Algus lk. 1)

liste ürituste juures, alates Ülemaailmse Eesti Rahvuskongressi ja mass ettekannetega eelseisvatel Ülemaailmsetel Eesti Päevadel Rootsis, kuni kõige väiksema kokkutulekuni. Tahaks loota, et kõik meie organisatsioonid sellega arvestavad kui kõige esimese nõudega, ja samal ajal annavad oma täispanuse eelseisvatele ESTO-80-le.

Käesoleva aastakümne vahetusel saadame kõik koos ühendatud uueaasta tervituse oma vendadele ja õdedele kodumaal, koos tõotusega kodumaa aateid mitte iial unustada. Eriline austustunne on meil nende kaasmaalaste vastu, kes ennastsalgava julgusega on oma rahva õiguste eest kodumaal välja astunud ja sellega okupantide vangikaristuse alla sattunud. Olgu nende julgete meeste teod ka meile kõigile eeskujuks ja tehkem kõik, et aidata kaasa nende olukorra leevendamiseks

Eriti sooviks ma siinjuures üles kutsuda eelseisval aastal meie rahva keskmist generatsiooni aktiivsele võitlusele ja panusele, nii kodumaa eest, kui ka üldise maailmas laieneva kommunismi aktiivsuse vastu. Kuigi igapäevane elu, töö ja kohustused praegusel ajal on suured iseenda ja perekonna vastu, siiski ootab Eesti ka kõige jõulisema grupi täispanust isade maa hüvanguks. Vanemad on meid vabadusse toonud, kuid nende jõud on kahanemas ja on aeg näidata, et meie kõikide aated on sama elulised kui on seda meie vanemate aated.

Nende mõtetega soovin kõikidele eestlastele õnne, jõudu ja kordaminekut eelseisval 1980-ndal aastal, nii isiklikul tööpõllul kui ka rahvuslike võitude ja eesmärkide saavutamisel. Õnnistagu Kõikväeline Taevane Isa meie rahva püüdeid ja tulevikku!

Eestlaste koostöö aasta

Eesti Liit Kanadas esimees Vello Hubel

1979 oli väga rahuldav tegevusaasta Eesti Liidule Kanadas. Sel aastal anti välja Eestit tutvustav ingliskeelne broshüür „Estonia — a Nation in the Crosswinds", korraldati kolmas ühiskondlik seminar Trenti ülikooli ruumides, anti välja „Trent '78" kogumik ja jätkati side-ajakiri „Sillase" väljaandmist mis oli eriti mahukas 30. aasta tegevuse tähistamiseks. Samuti Eestlased Kanadas lisaväljaande koostamine Ajalookomisjoni poolt jatkus kavakohaselt ja loodi alused paremaks koostööks EKN-uga.

Eesti Liit Kanadas, meie ühiskondlik keskorganisatsioon Kanadas, vaatab vastu 1980-le kui eestlaste koostöö aastale. Kõigepealt katsume seda sisendada kõikide meie liikmesorganisatsioonide vahel Montrealist Vancouverini, s.t. kaugustele vaatamata. Näeme eriti suurt tähtsust kahe eesti keskorganisatsiooni — ELK ja EKN-u lähedases koostöös, mis peaks tagama suurema efektiivsuse kui ka tugevama võitlusmoraali meie sihtide saavutamiseks. Muidugi on 1980 ESTO pidustustega Stokholmis eestlaspere vabas maailmas koondumise ja ühendamise aastaks, sellepärast loodame, et ka Kanada eestlastel ja meie organisatsioonidel on võimalik osa võtta sellest suurest ülemaailmsest kokkutulekust. ELK tegeleb eesti keele õppimise programmi väljatöötamisel, mis põhineb korrespondents meetodile. Seda programmi oleks võimalik rakendada „Sillase" kaudu. Samuti tuleb Eesti Liidul Kanadas rohkem vaadelda probleeme meie ühiskonna muutuvas pildis — nii rahvuskultuurilisel kui sotsiaalsel pinnal — ning nendele ka lahendusi leida.

Me oleme vabaduse lapsed

Kanada Eesti Võitlejate Ühingute Liidu esimehe Kalju Tori läkitus

K.E.V.Ü.L. vaatab tänuga tagasi möödunud aasta tegevuselé, mis tugevdas meie võitlusvaimu ja kinnitas lootust, et tulevik tõotab veel rohkem tööd ja võimalusi meie vabadusvõitluse alal

Oleme arendanud tihedat koostööd meie sõjameeste ja teiste rahvuslike organisatsioonidega vabas maailmas. Samuti on olnud viljakas koostöö Läti- ja Leedu veteranidega Kanadas.

Kevadel, aprillikuus toimus „Balti Veteranide Liiga" koosolek, millest meie kaasvõitlejad võtsid osa lippudega.

K.E.V.Ü.L. 25. aasta juubelipidustused, mis toimusid Seedriorul 25. augustil, oli osavõtjate arv suurem kui kunagi varem toimunud pidustustel.

Eriti meeldiv oli relvavendade ja kaasvõitlejate hulgaline osavõtt U.S.A.-st. Samuti rõõmustasid meid Läti ja Leedu veteranid oma kohalolekuga.

Juubeli puhul ilmus liidu ajakiri „Sõdalane" erinumbrina.

Ajaleht „Võitleja" edasiilmumine on olnud meie südameasjaks. Kui selgus, et on raskusi lehe edasitoimetamisega Saksamaal, siis otsustati koos Ü.E.V.K. ja U.S.A. Liiduga, et lehte tuleb edasi toimetada Kanadas. Alates augustikuust on sellega olnud palju tegevust ja näib, et asjad on õigeis kätes. Esimese numbri ilmumist siin on loota käesoleva aasta algul.

Rootsi Veteranide Ühing ja ESTO-80. Sõjameeste toimkond loodab, et meie kaasvõitlejad neist üritustest hulgaliselt osa võtavad. K.E.V.Ü.L.-ilt on ettenähtud referaat Sõjameeste kongressil.

Ettevalmistamisel on Liidu korraline esinduskogu peakoosolek, mis toimub Torontos veebruari algul. Arutamisele ja otsustamisele tulevad mitmed meie tegevust puudutavad asjad. Samuti valitakse uus juhatus Liidule järgmiseks kaheks aastaks.

Kui võitlesime kodupinna eest rindel, saime karastatud tules ja veres. Üleelatud raskused on sidunud meid igavesti ühte. Meie read on tugevad ja võitlusvaim kõrge! Niikaua kui meie organiseeritud või ka isiklik võitlus kestab, võime loota uuele võidule. Kuidas võikski see olla teisiti? Me oleme ju vabaduse lapsed, Vabadussõja ja Vabariigi päevilt.

Soovin kõikidele kaasvõitlejatele ja rahvuslikult mõtlevatele kaasmaalastele üksmeelt ja usku tulevikku, samuti edu uuel aastal.

Karl Jensen surnud

Kemptville's, Ontarios, suri 13. dets. 1979. a. vabadussõjalane Karl Jensen, kes sündis 18. veebr. 1896. a. Vändras Piista talus. Elukutselt oli taluperemees nii Eestis kui ka Kanadas Kemptville's Ottawa läheduses. Vabadussõjast võttis osa velsker-sanitarina Esimeses Ratsapolgus 1918. a. novembrist kuni sõja lõpuni. Seoses ratsapolgu tegevusega Lätis vääristas teda Läti Vabariik vastava aumärgiga, lisaks ustava teenistuse eest E.V. Kaitseliidus vääristati teda Valge Ristiga.

Karl Jensen oli Ottawa Eesti Seltsi kauaaegne liige seltsi asutamisest alates. Leinama jäi tütar perekonnaga.

RP